

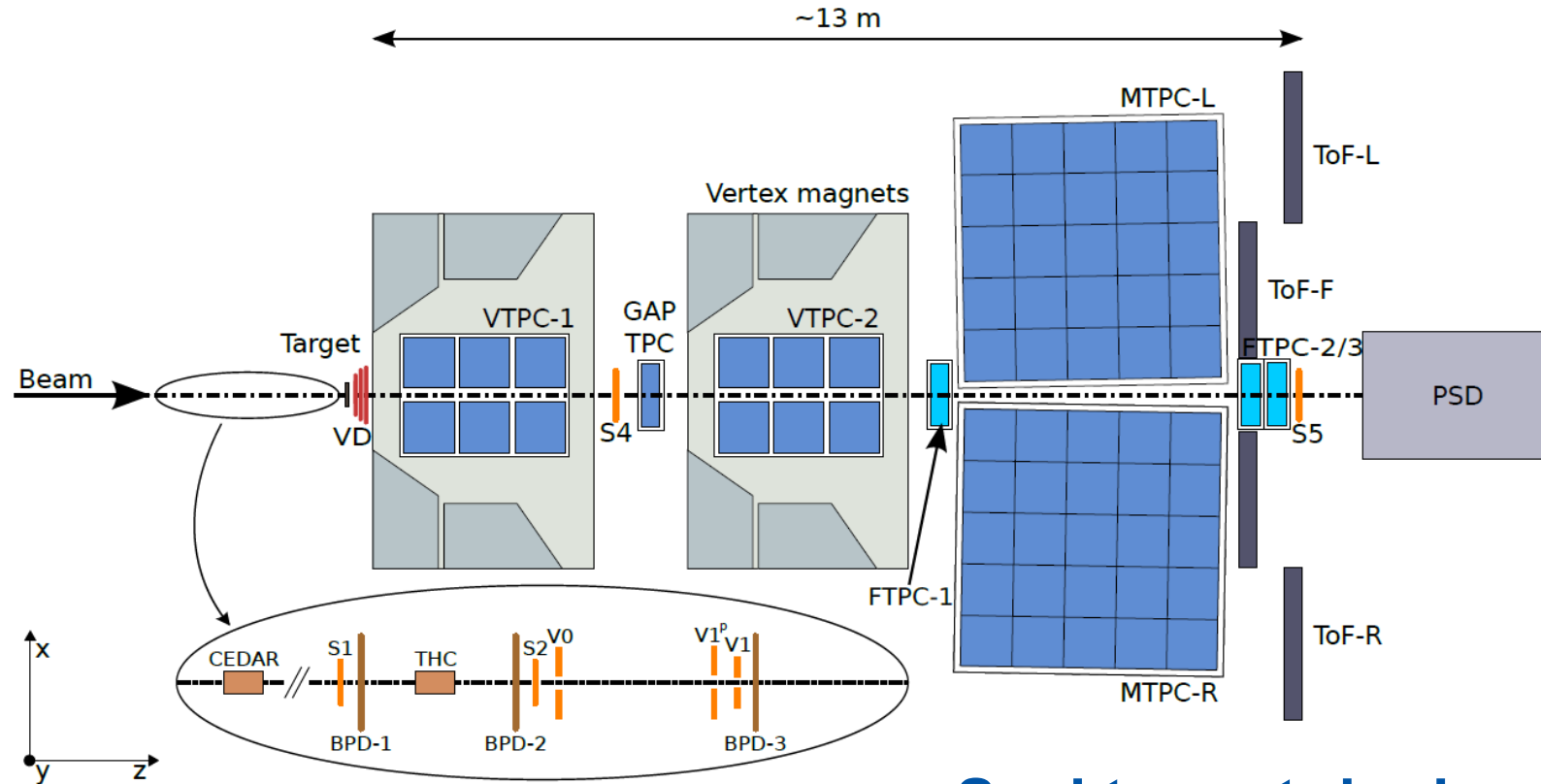

Badanie relatywistycznych zderzeń
hadronów i jonów przy wykorzystaniu
detektora NA61/SHINE działającego
przy akceleratorze SPS w CERN

Szymon Puławski
for NA61/SHINE

- **Wprowadzenie**
- **Badania przejścia fazowego (onset of deconfinement)**
- **Onset of fireball**
- **Produkcja dziwności w zderzeniach p+p:**
  - Produkcja Λ
  - Produkcja Ξ
  - Poszukiwanie pentakwarków
  - $K^*(892)^0$
- **NA61/SHINE 2020+**
- **Podsumowanie**

Eksperyment ze stacjonarną tarczą ulokowany przy akceleratorze SPS w CERN

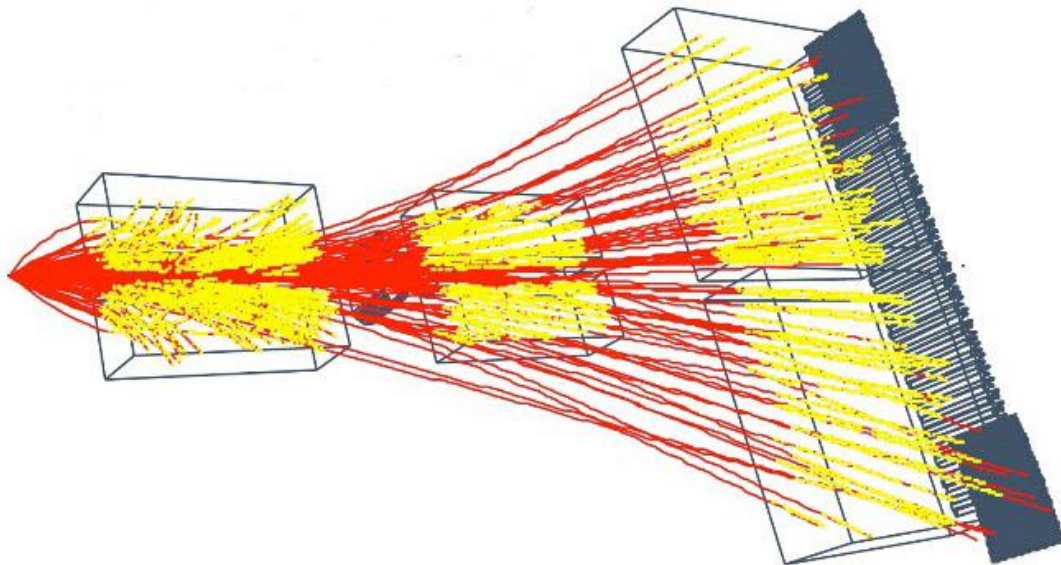

Wiązki:

- Ciężkie jony (Be, Ar, Xe, Pb)
 $p_{\text{beam}} = 13A - 150A \text{ GeV}/c$
- Hadrony (π , K, p)
 $p_{\text{beam}} = 13 - 400 \text{ GeV}/c$
- $\sqrt{s_{NN}} = 5.1 - 16.8 (27.4) \text{ GeV}$

Spektrometr hadronów o dużej akceptacji –
 pokrycie całej pozytywnej hemisfery, pomiar od $p_T = 0$

Eksperyment ze stacjonarną tarczą ulokowany przy akceleratorze SPS w CERN

- Duża akceptacja $\approx 50\%$ produkowanych cząstek
- Wysoka rozdzielczość pędowa:

$$\sigma(p)/p^2 \approx 10^{-4} \text{ (GeV/c)}^{-1} \text{ (at full B=9 T m)}$$
- Identyfikacja cząstek w oparciu o straty energii (dE/dx) i czas przelotu (tof)

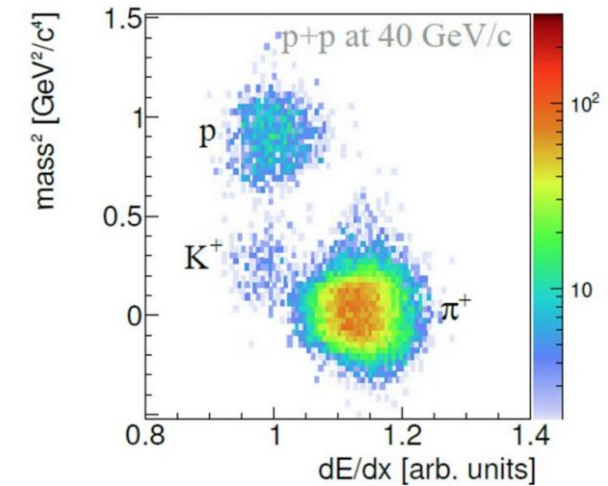
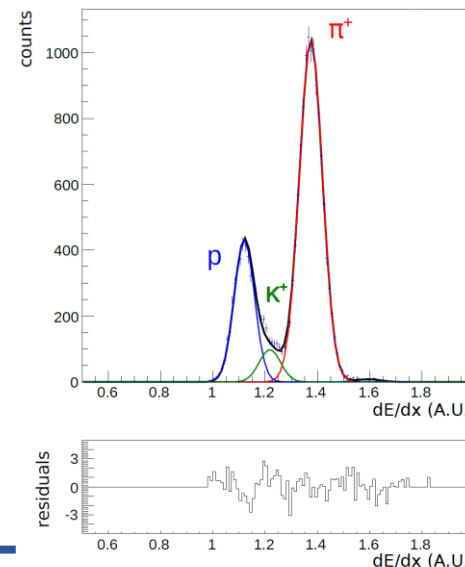
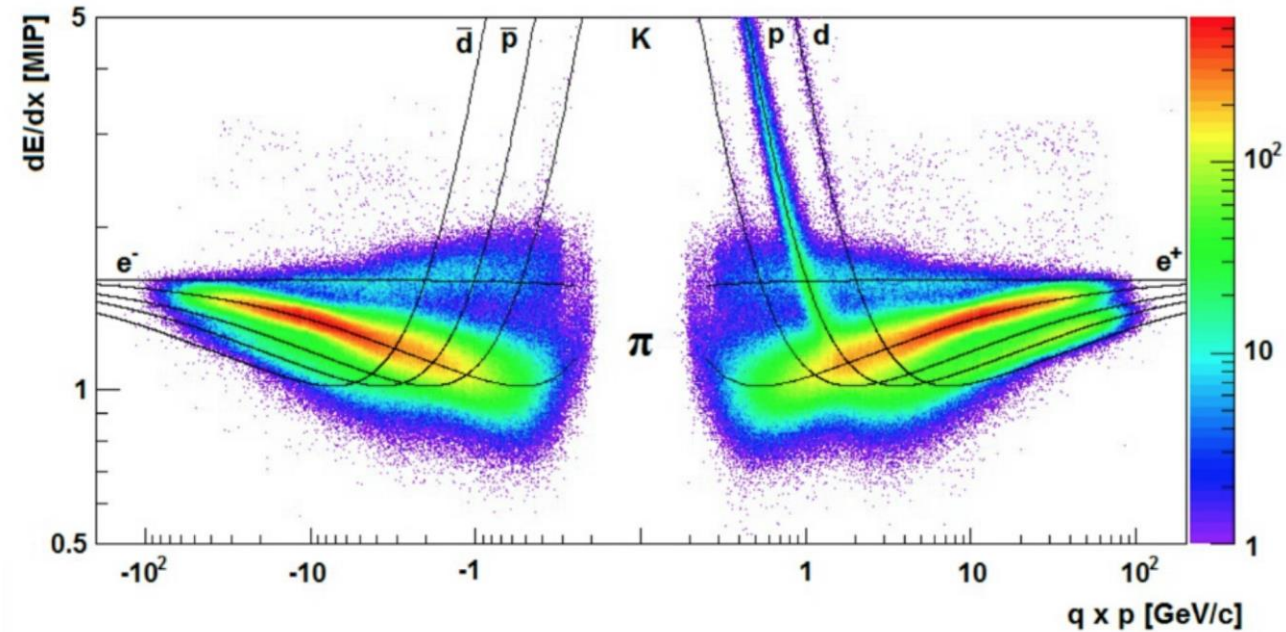
$$\sigma(dE/dx)/\langle dE/dx \rangle \approx 0.04; \sigma(m_{inv}) \approx 5 \text{ MeV}$$

$$\text{ToF-L/R: } \sigma(t) \approx 60 \text{ ps}; \text{ ToF} - F : \sigma(t) \approx 120 \text{ ps}$$
- Wysoka wydajność detektora: 95%

NA61/SHINE – identyfikacja naładowanych cząstek

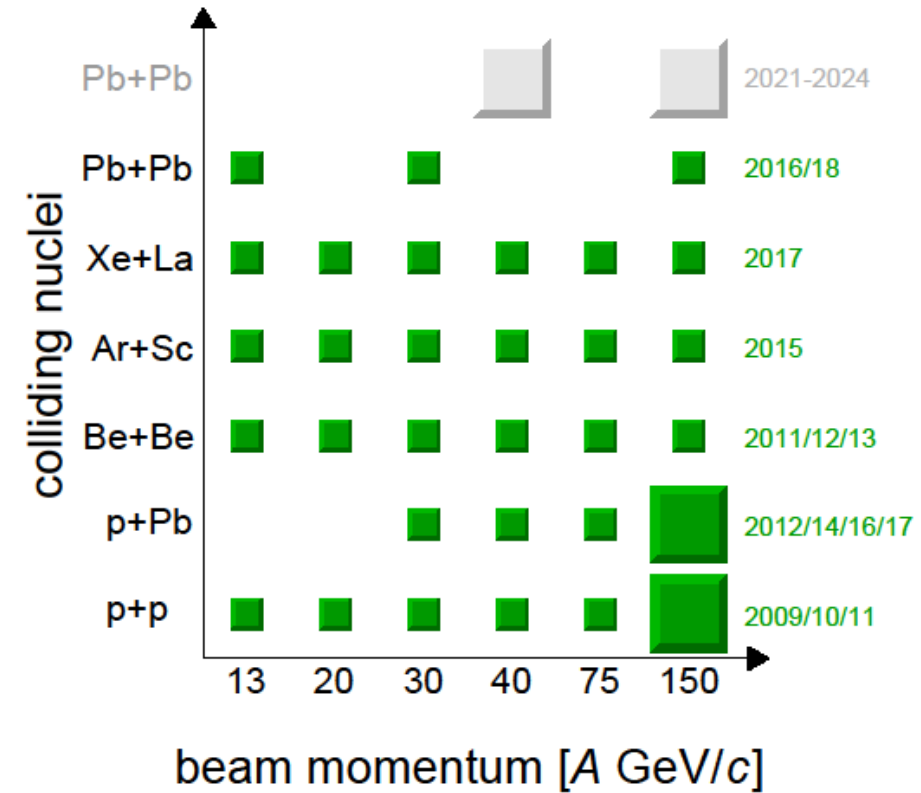
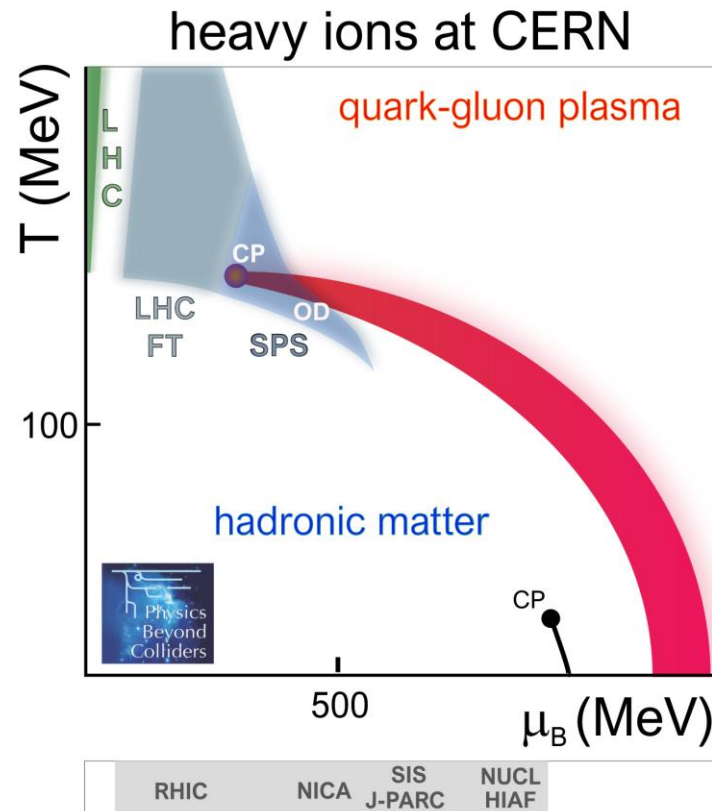
Ostateczne wyniki przedstawiają pierwotne cząstki produkowane w oddziaływaniach silnych i elektromagnetycznych. Wyniki uwzględniają geometryczną akceptację detektora, wydajność rekonstrukcji oraz rozpady słabe i wtórne oddziaływania.

- **Analiza h^-** bazuje na fakcie, iż większość negatywnie naładowanych cząstek stanowią mezony π^- . Udział innych cząstek jest uwzględniany w oparciu o modele Monte-Carlo.
- **Analiza dE/dx** wykorzystuje pomiar strat energii w TPC do identyfikacji cząstek.
- **Metoda tof- dE/dx** określa ilość π , K, p na podstawie pomiaru strat energii i czasu przelotu cząstek.

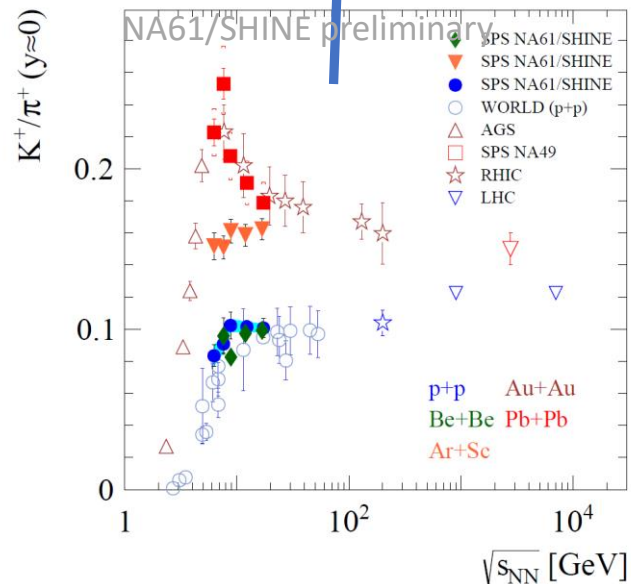
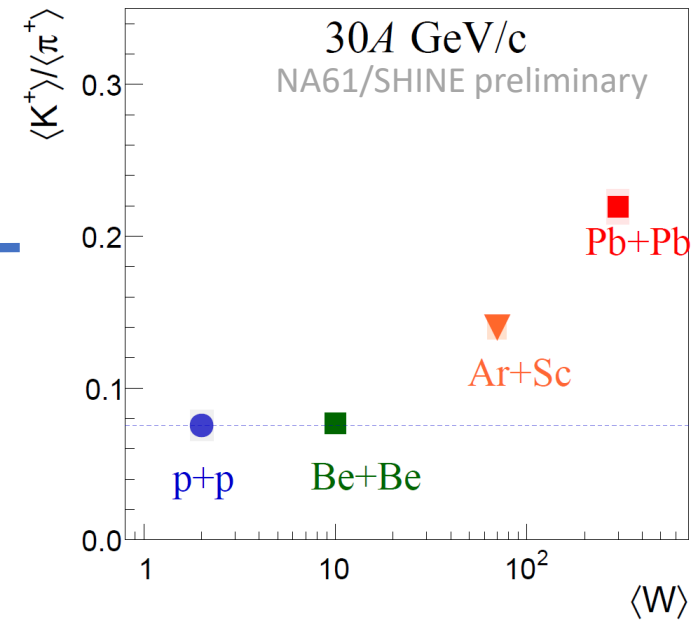
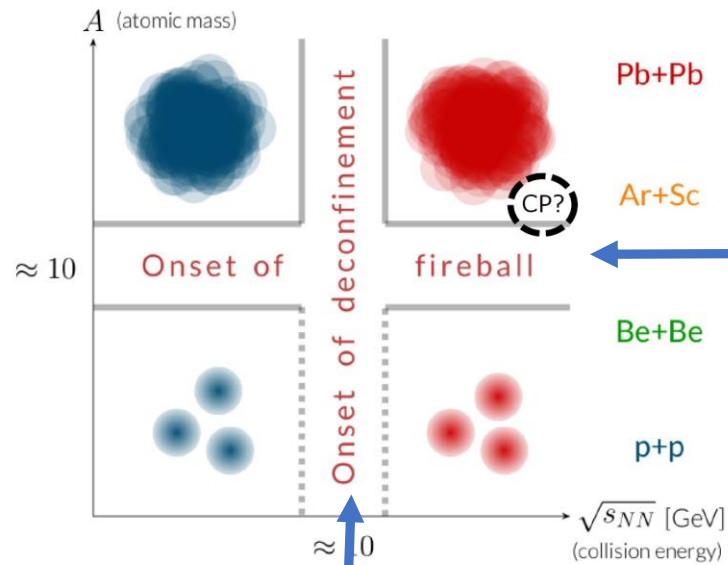

NA61/SHINE 2-wymiarowy skan

W celu badania przejścia fazowego silnie oddziałującej materii NA61/SHINE przeprowadziło skan 2D dla różnych energii i systemów.

Unikalność wyników ciężkojonowego programu NA61/SHINE

Unikalne dane NA61/SHINE:

- Onset of deconfinement
- Onset of fireball
- ...

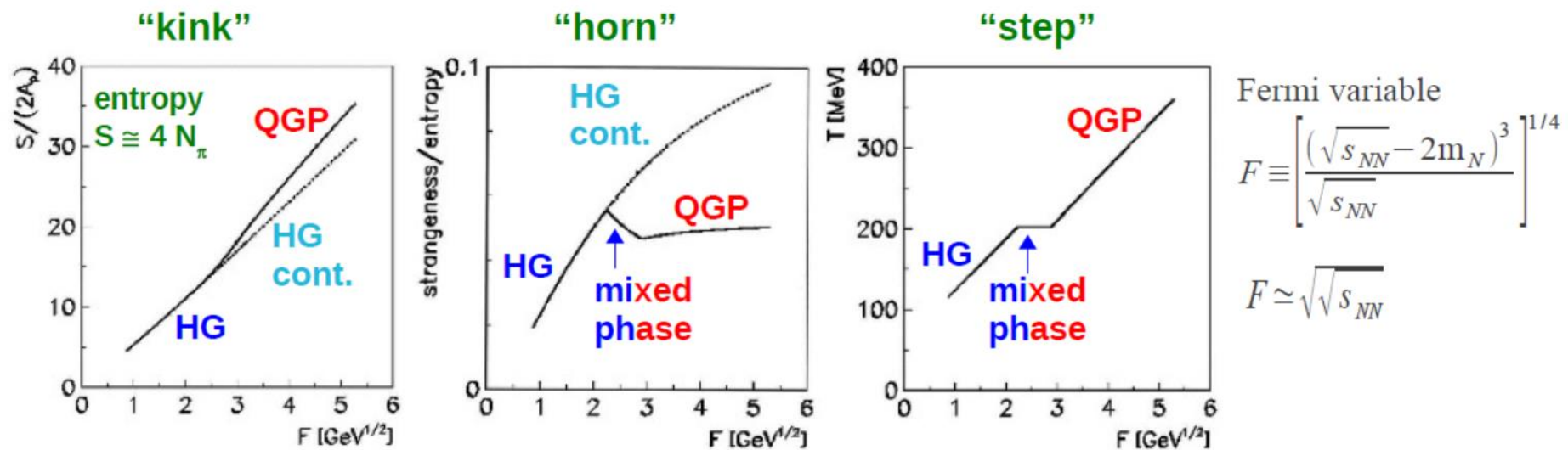

Badanie przejścia fazowego: produkcja cząstek

Statistical Model of the Early Stage (SMES)

Przejście fazowe 1-szego rodzaju z gazu hadronowego (HG) do plazmy kwarkowo-gluonowej pomiędzy energiami AGS i SPS $\sqrt{s_{NN}} \approx 7 \text{ GeV}$

Ilość stopni swobody wzrasta przy przejściu HG → QGP

Całkowita entropia i całkowita dziwność są zachowane przed i po hadronizacji (nie mogą maleć przy przejściu QGP → HG)

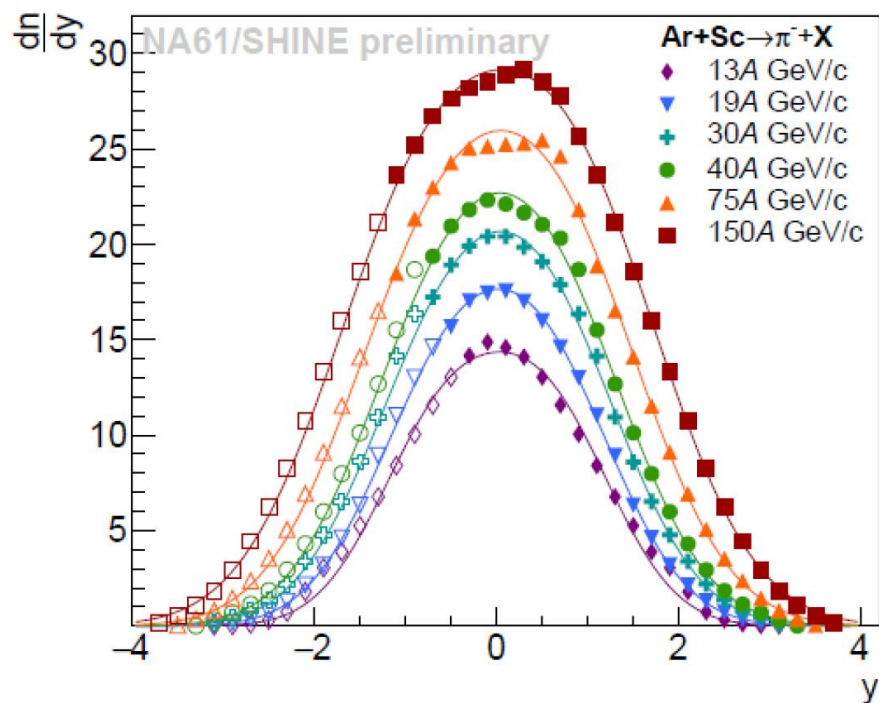
Masa cząstek dziwnych maleje przy przejściu HG → QGP ($m_{\Lambda, K, \dots} > m_s$)

Stała temperatura i ciśnienie w fazie mieszanej

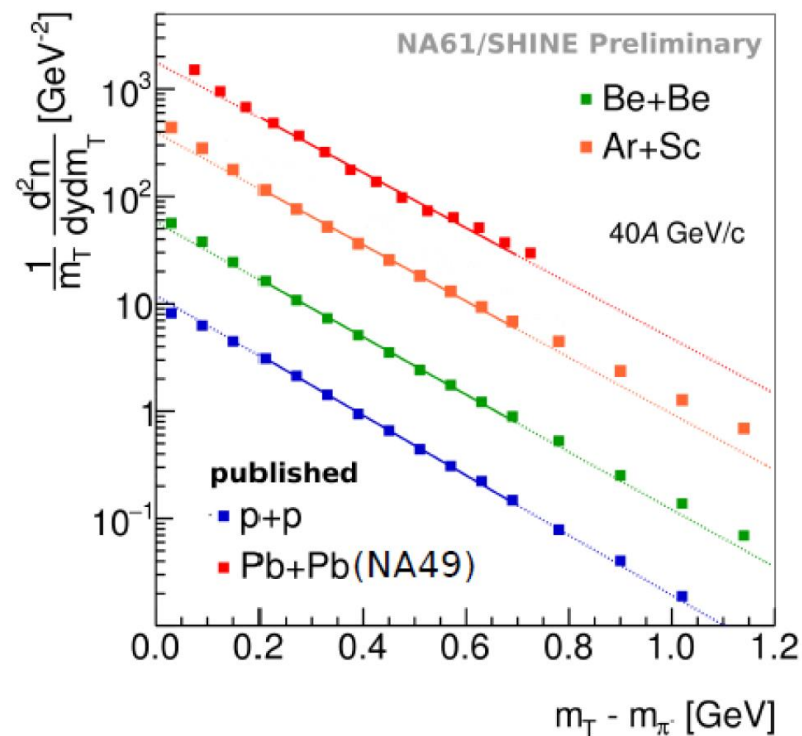
Przejście fazowe: kink

Rozkłady π^- zmierzone w dużej akceptacji:
pokrycie całej pozytywnej hemisfery, pomiar od $p_T = 0$.

Collision energy dependence

System size dependence

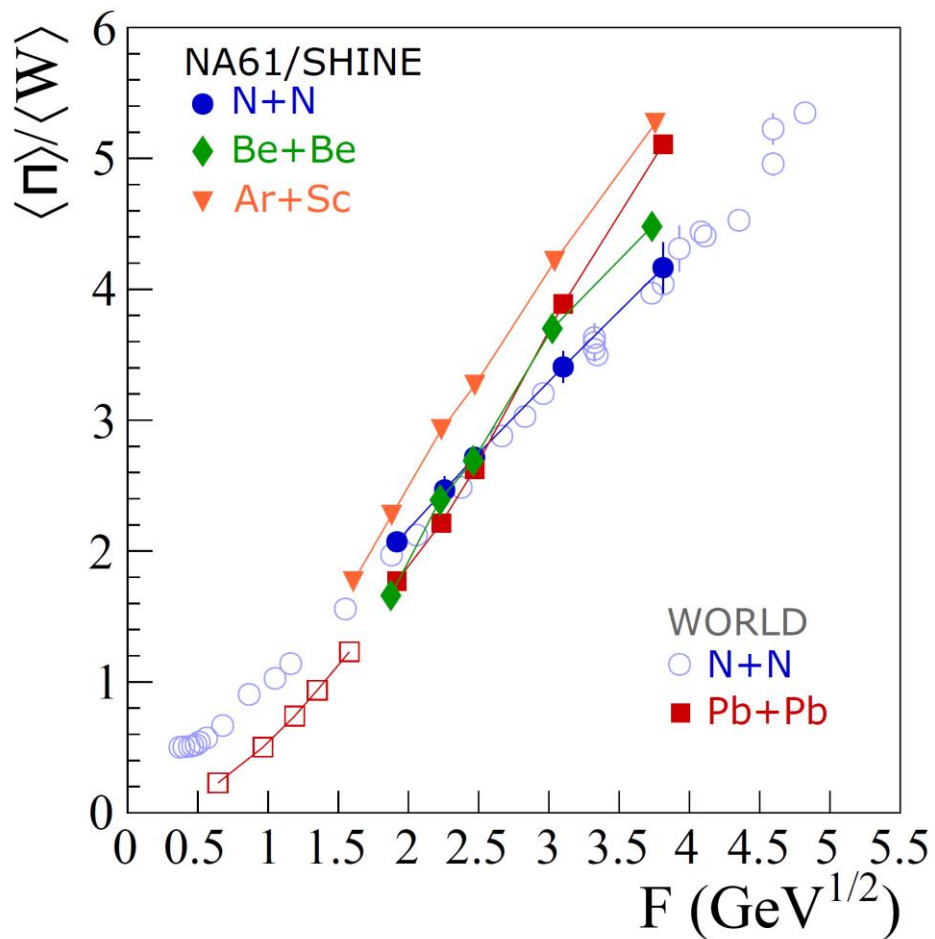
Rozkłady
pośpieszności
 $\approx$ funkcja Gaussa,
niezależnie od
energii zderzenia
i rozmiaru systemu

Duża akceptacja
pozwała wyznaczyć
krotności 4π

Rozkłady m_T w p+p
są eksponencjalne,
w cięższych
systemach
odbiegają od funkcji
eksponencjalnej

Przejście fazowe: kink

Model statystyczny uwzględniający przejście fazowe (SMES) przewiduje wzrost nachylenia $\langle \pi \rangle / \langle W \rangle$ – **KINK** – przy przejściu fazowym do QGP ze względu na większą liczbę stopni swobody niż w HG.

Krotność $\langle \pi \rangle$ w energiach SPS wzrasta szybciej w centralnych zderzeniach Pb+Pb niż w p+p (kink). Obie zależności przecinają się przy energii 40A GeV

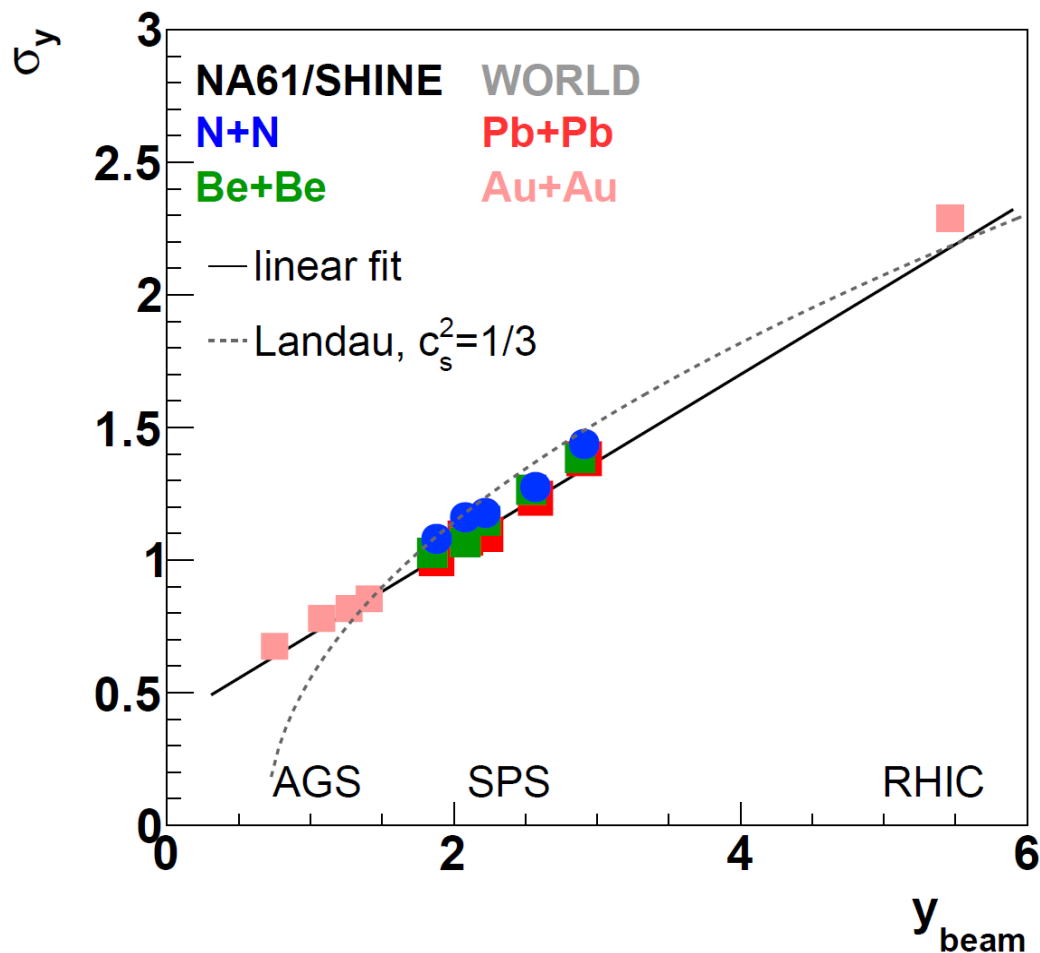
W niskich energiach SPS, Be+Be zachowuje się podobnie do Pb+Pb; stosunek $\langle \pi \rangle / \langle W \rangle$ w zderzeniach Be+Be przy 150A GeV zbliża się do p+p

Nachylenie w zderzeniach Ar+Sc jest zbliżone do obserwowanego w Pb+Pb, ale wartość jest systematycznie większa

Przejście fazowe: dale

Hydrodynamiczny model Landau przewiduje zależność szerokości rozkładu pośpieszności od energii zderzenia:

$$\sigma_y^2(\pi^-) = \frac{8}{3} \frac{c_s^2}{1 - c_s^4} \ln \left(\frac{\sqrt{s_{NN}}}{2m_p} \right)$$

Zależność modelowa zbliżona do zmierzonej zależności w funkcji pośpieszności wiązki

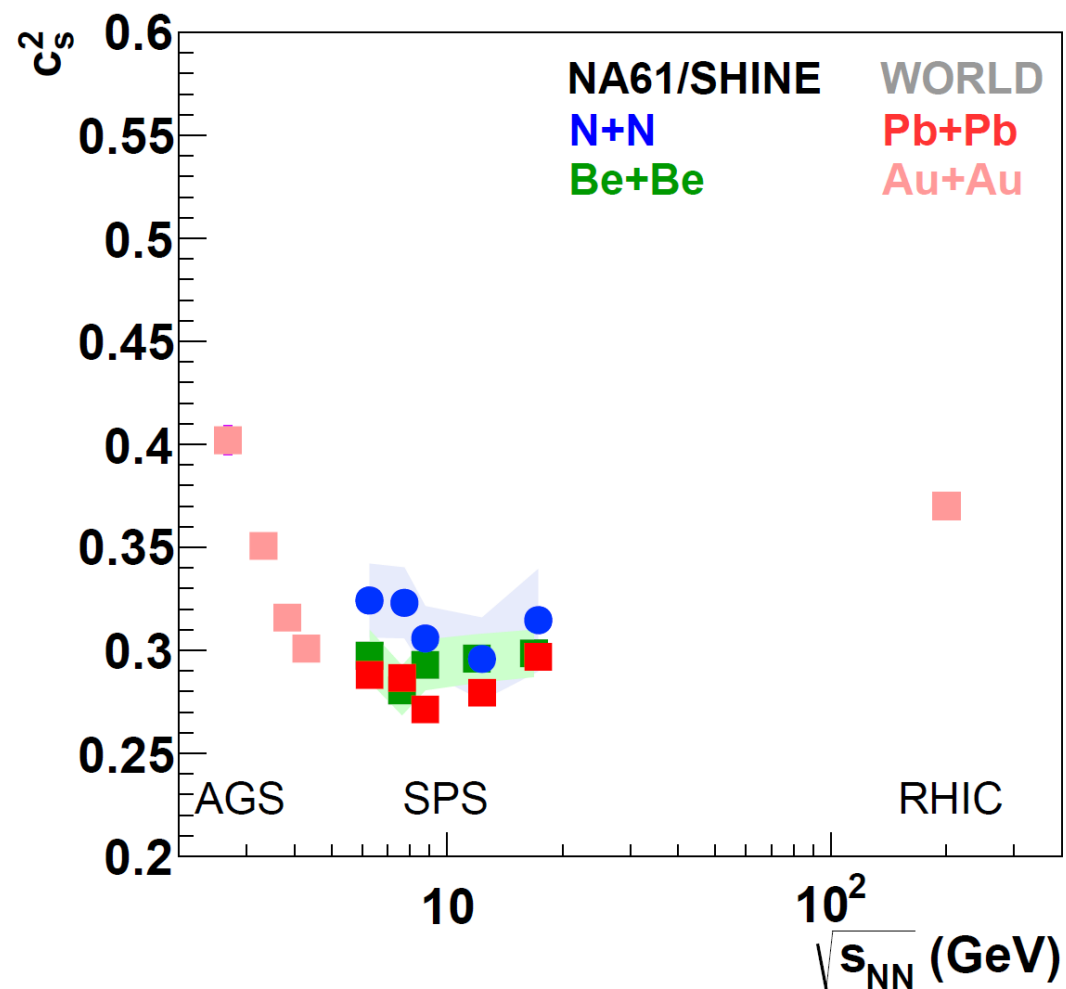
Liniowy wzrost w funkcji y_{beam} lepiej opisuje pomiary

Zmierzone wartości σ_y są właściwie niezależne od badanej reakcji w przedziale energii SPS

Przejście fazowe: dale

Hydrodynamiczny model Landau przewiduje zależność szerokości rozkładu pośpieszności od energii zderzenia:

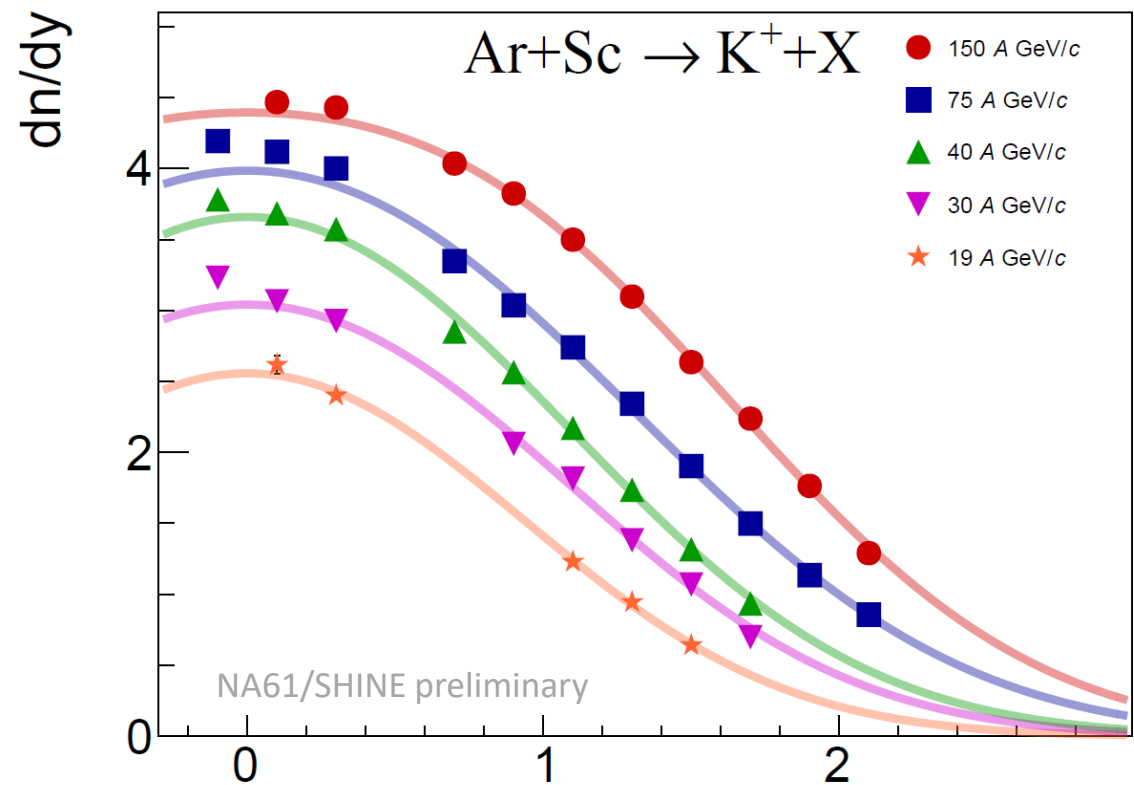
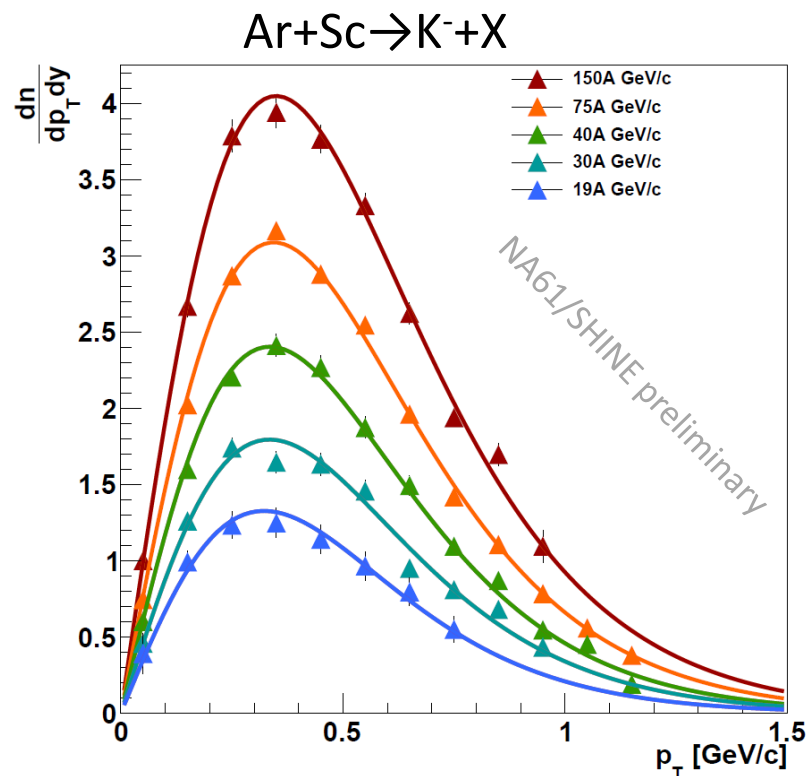
$$\sigma_y^2(\pi^-) = \frac{8}{3} \frac{c_s^2}{1 - c_s^4} \ln \left(\frac{\sqrt{s_{NN}}}{2m_p} \right)$$

Wyniki pomiarów zderzeń p+p oraz Be+Be ze względu na ograniczoną akceptację energetyczną nie pozwalają jednoznacznie określić minimum

Dane z centralnych zderzeń Pb+Pb wykazują wyraźne minimum około $\sqrt{s_{NN}} = 10$ GeV, które jest zgodne z energią przejścia fazowego

Rozkłady 2D kaonów produkowanych w centralnych (0-10%) zderzeniach Ar+Sc

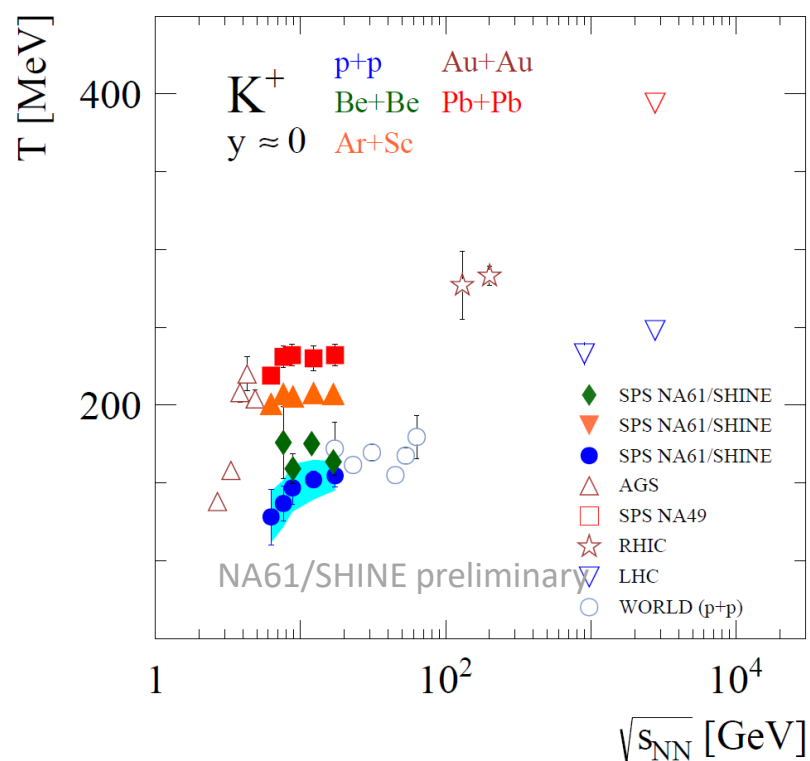
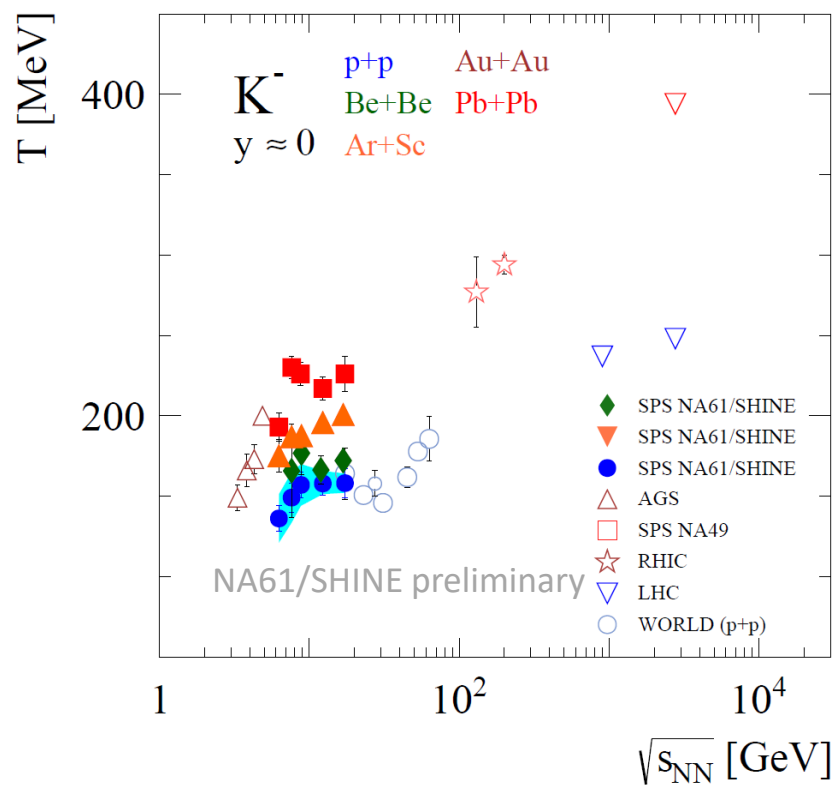
Rozkłady pędu transversalnego p_T K[±] zostały dopasowane z użyciem funkcji:

$$\frac{d^2 n}{dp_T dy} = \frac{S p_T}{T^2 + T m_K} \exp\left(-\frac{\sqrt{p_T^2 + m_K^2} - m_K}{T}\right)$$

Przejście fazowe: step

Obszar Plateau – **STEP** – odwrotnego parametru nachylenia rozkładów pędu transwersalnego T jest obserwowany w zderzeniach Pb+Pb w zakresie energii SPS. Takie zachowanie jest przewidywane dla przejścia fazowego ze względu na mieszanie się faz HG oraz QGP (SMES).

Kształt zależności energetycznej obserwowany w zderzeniach p+p, Be+Be oraz Pb+Pb jest zbliżony

Parametr T w zderzeniach Be+Be jest większy niż w zderzeniach p+p

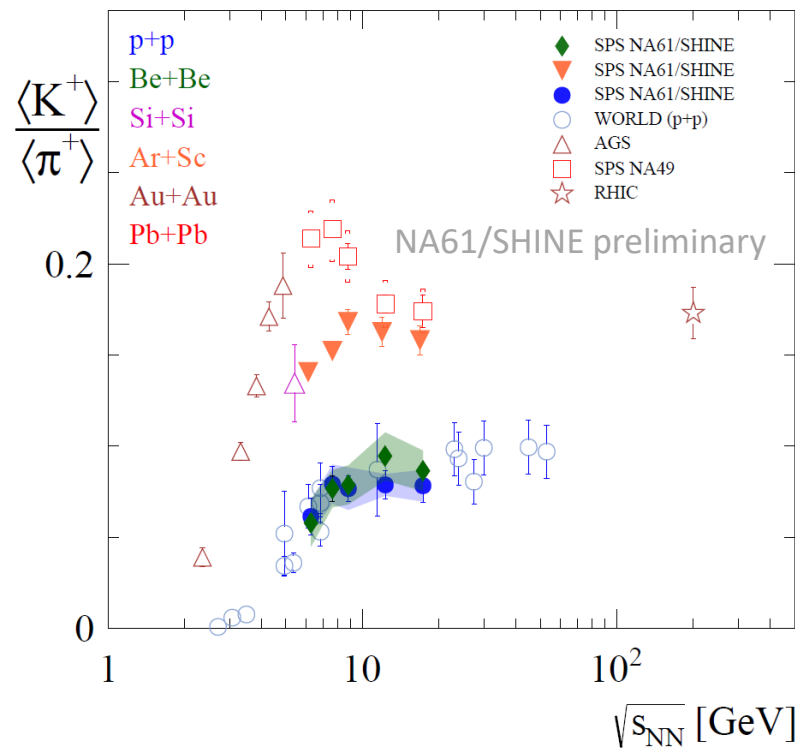
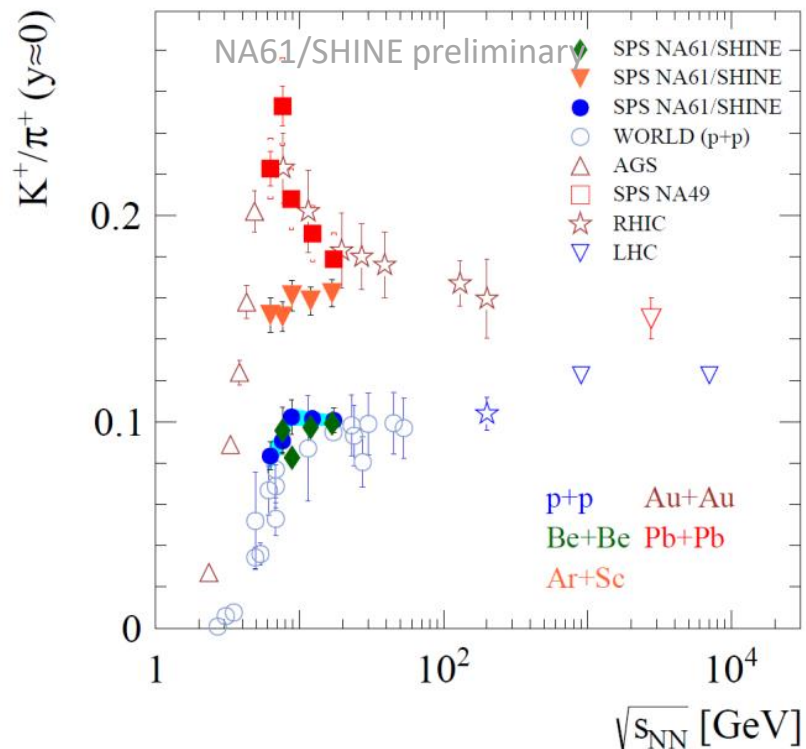
Wyniki Ar+Sc są pomiędzy p+p/Be+Be and Pb+Pb

p+p: NA61/SHINE Eur.Phys.J.C 77 (2017) 10, 671; Be+Be: NA61/SHINE arXiv:2010.01864; Pb+Pb:

Przejście fazowe: horn

Gwałtowne zmiany K^+/π^+ – HORN – obserwowane są dla zderzeń Pb+Pb w zakresie energii SPS. Zostało to przewidziane (SMES) jako sygnatura przejścia fazowego.

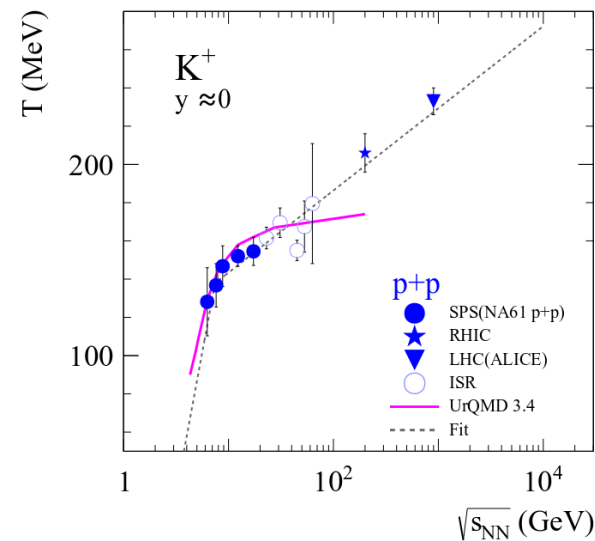
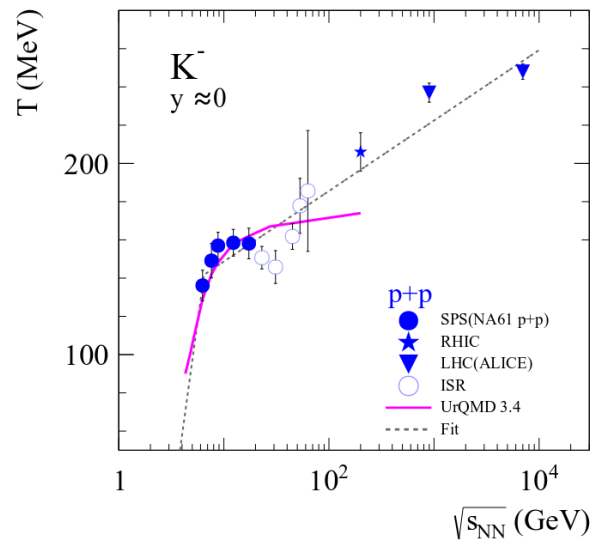
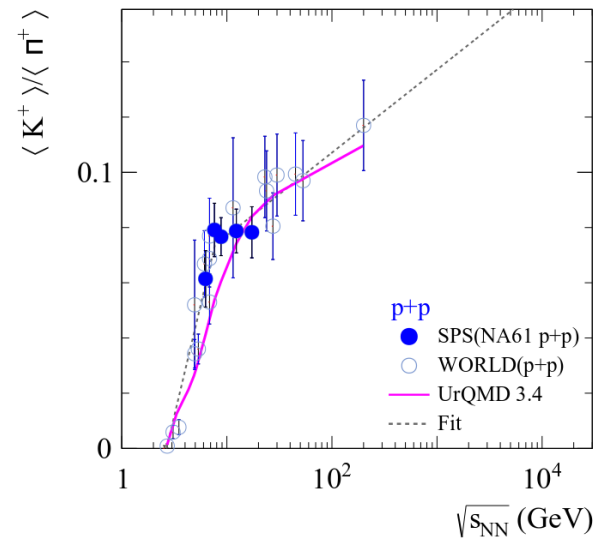
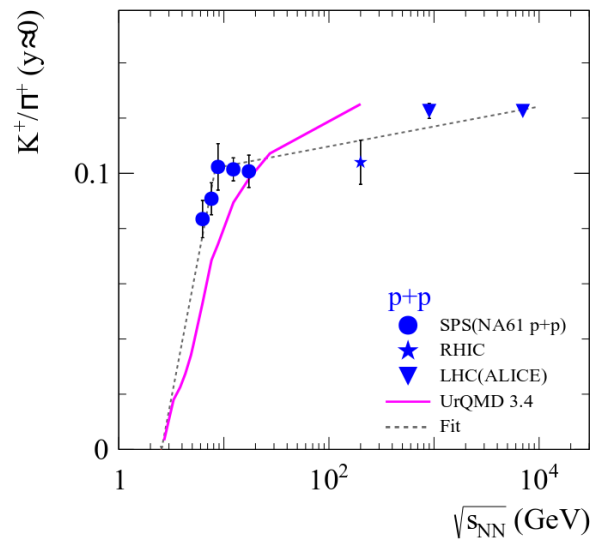
Plateau widoczne dla zderzeń p+p

Be+Be zbliżone do p+p

Stosunek w Ar+Sc jest wyższy niż w p+p, ale kształt zależności energetycznej jest podobny do p+p

(brak struktury horn)

Przejście fazowe: dane p+p

Tempo wzrostu K^+/π^+ oraz parametru T zmienia się gwałtownie w zderzeniach p+p przy energiach SPS

Dopasowana energia gwałtownej zmiany zależności wynosi ≈ 7 GeV i jest zbliżona do energii przejścia fazowego ≈ 8 GeV

Model UrQMD nie opisuje danych

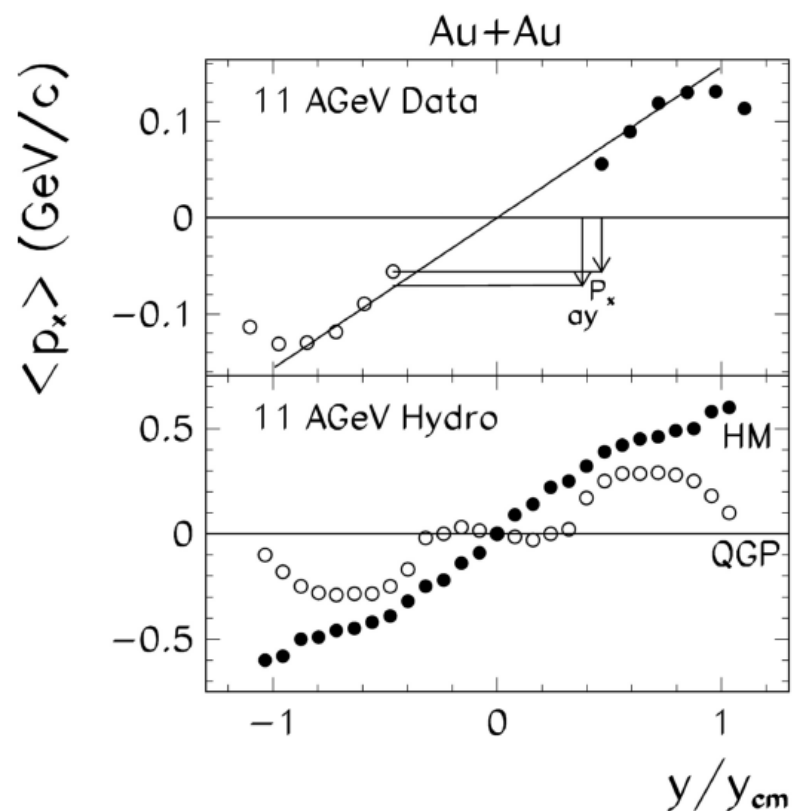

Przejście fazowe: Pływ

Pływ i przejście fazowe

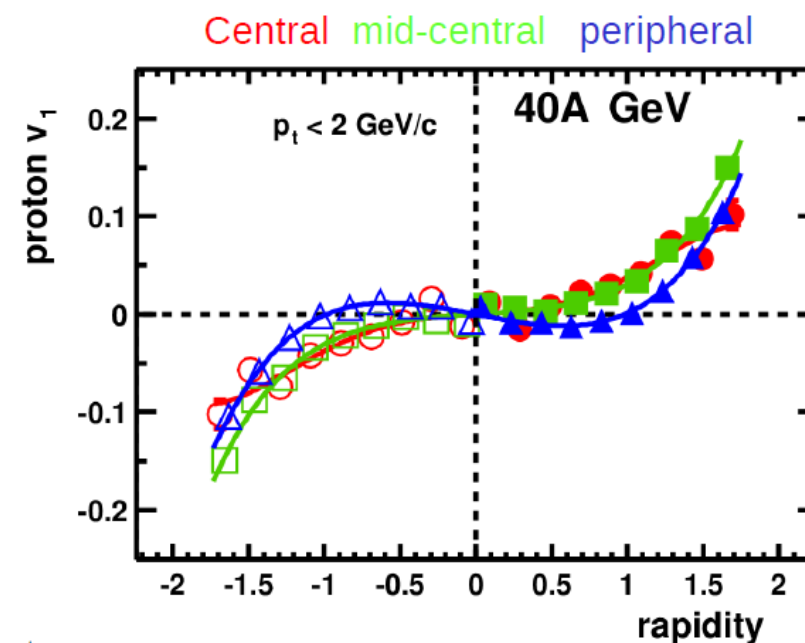
Zakłada się, że pływ jest wrażliwy na przejście fazowe pierwszego rzędu (miękkie równanie stanu EOS). Oczekuje się niemonotonicznego zachowania (dodatnie->ujemne->dodanie) pływu protonów dv_1/dy w funkcji energii wiązki – „załamanie pływu protonów”.

Predictions of hydrodynamical model:

$$v_1 = \left\langle \frac{p_x}{p_T} \right\rangle$$

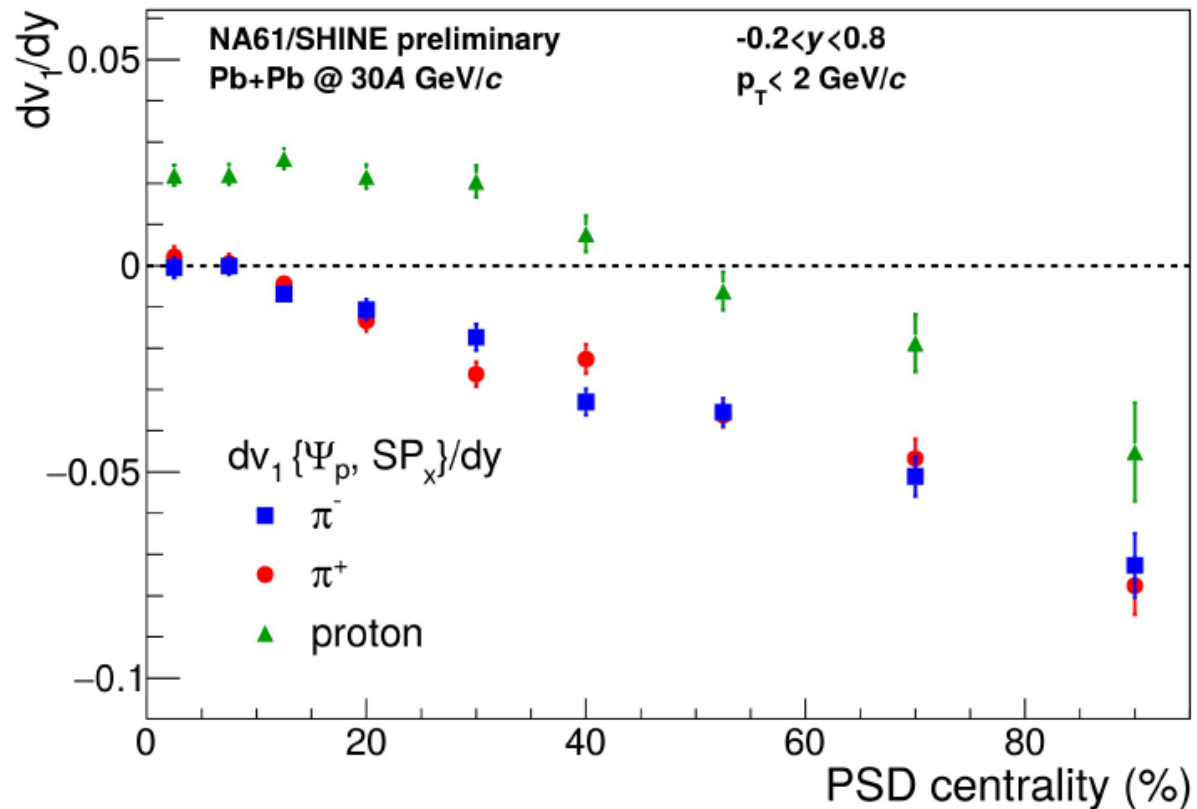
Directed flow measured by NA49 at middle SPS energy (“anti-flow” of protons at mid-rapidity):

Zależność dv_1/dy od centralności w Pb+Pb przy $\sqrt{s_{NN}} = 7.6$ GeV

NA61/SHINE jako eksperyment ze stacjonarną tarczą → śledzenie oraz identyfikacja cząstek w szerokim zakresie prędkości.

Współczynniki pływu są mierzone relatywnie do płaszczyzny spektatorów uzyskanej dzięki **Projectile Spectator Detector** (PSD) → unikalne dla NA61/SHINE.

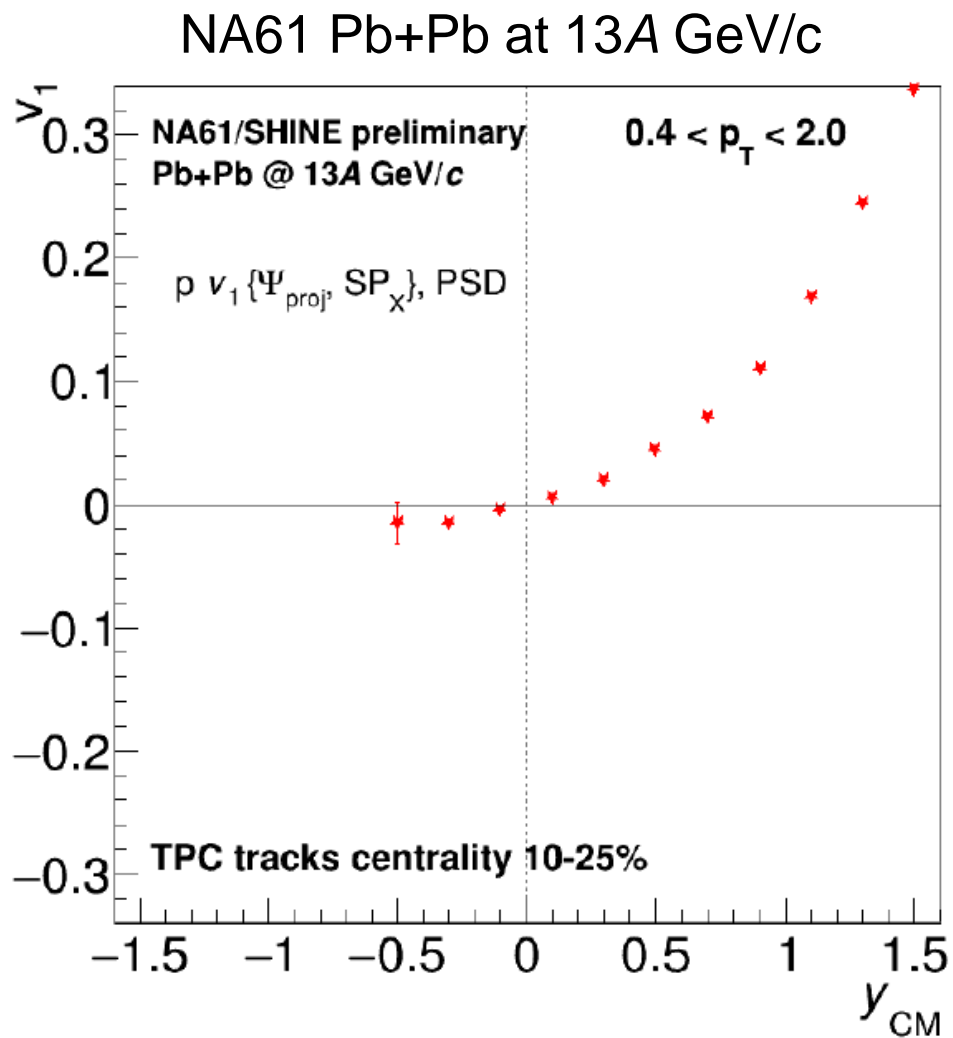

W przedziale centralnej prędkości ($-0.2 < y < 0.8$)

- Nachylenie pionów v_1 jest ujemne niezależnie od centralności

- Nachylenie protonów v_1 zmienia znak przy centralności 50%

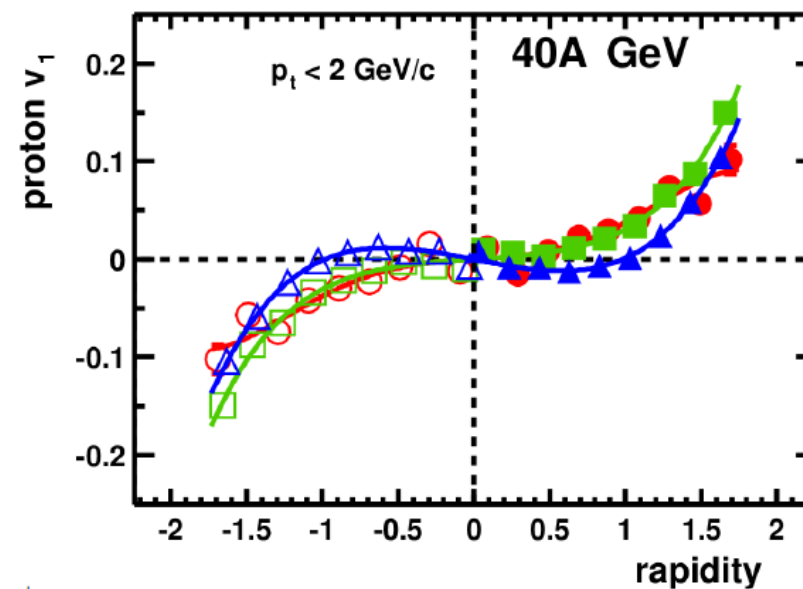
Pływ protonów vs pospieszność

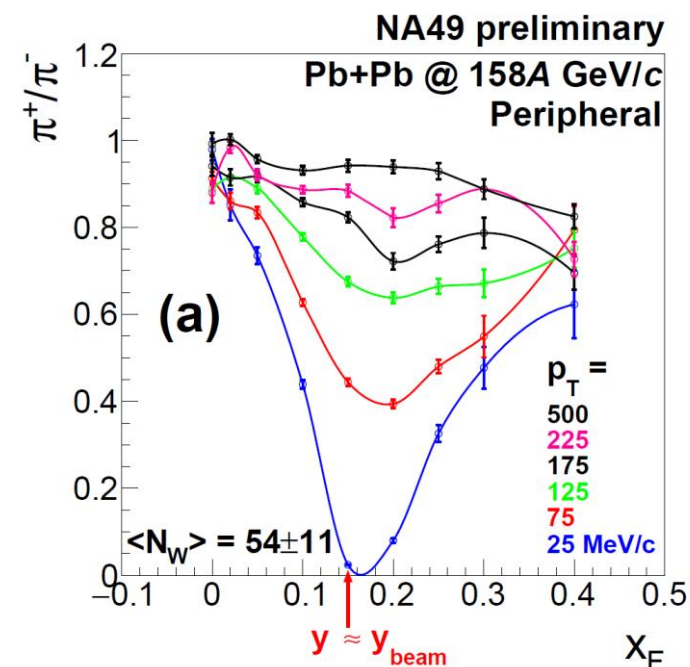
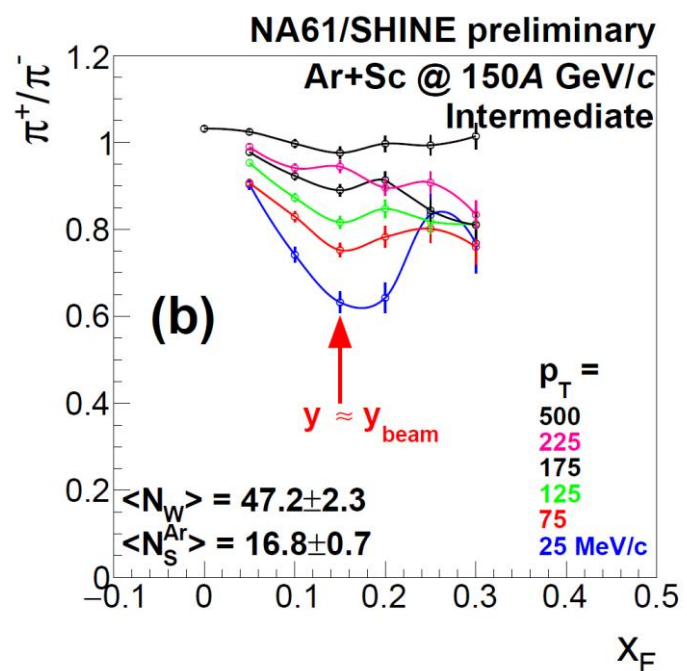
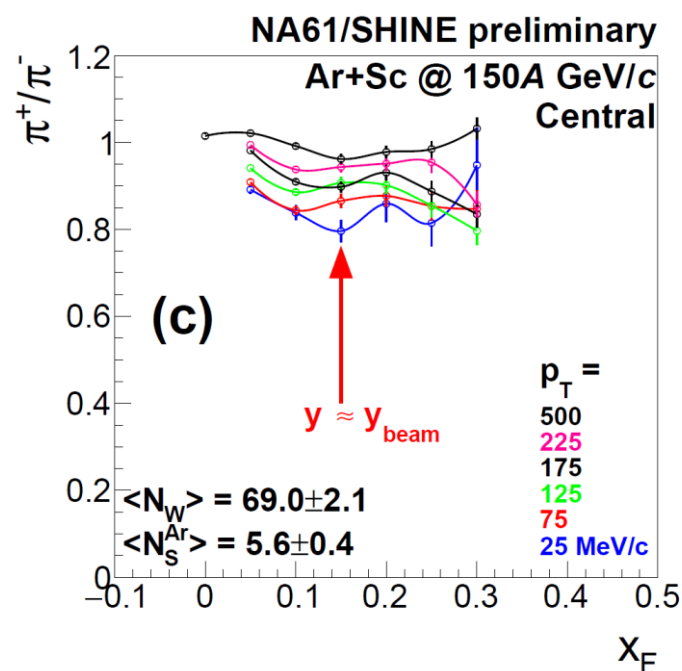
Brak oznak załamania się pływu w zderzeniach Pb+Pb przy 13A GeV/c

Directed flow measured by NA49 at middle SPS energy (“anti-flow” of protons at mid-rapidity):

Central mid-central peripheral

Efekty elektromagnetyczne indukowane przez „widzów” zderzenia

Odpychanie elektromagnetyczne π^+ oraz przyciąganie π^- jest silniejsze dla pionów dla prędkości bliskich prędkości „tzw. widzów” (wiązki) i niskich p_T

Pierwsze obserwacje efektów elektromagnetycznych w lekkich systemach w SPS

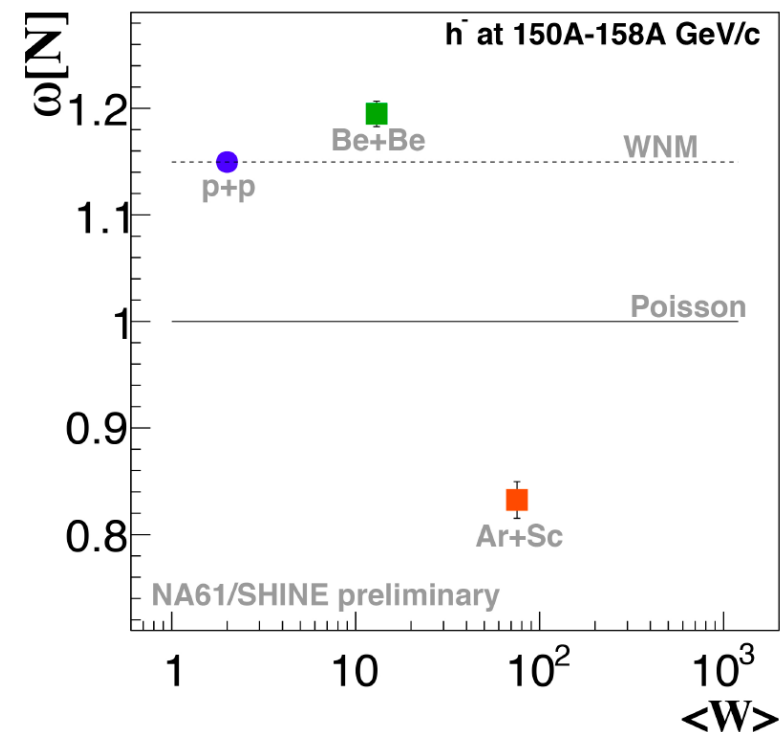
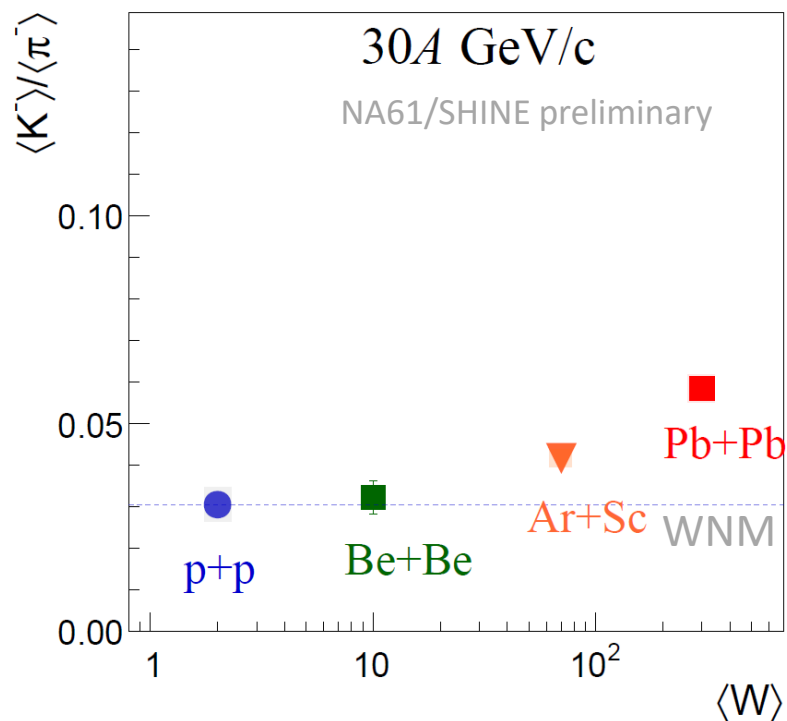
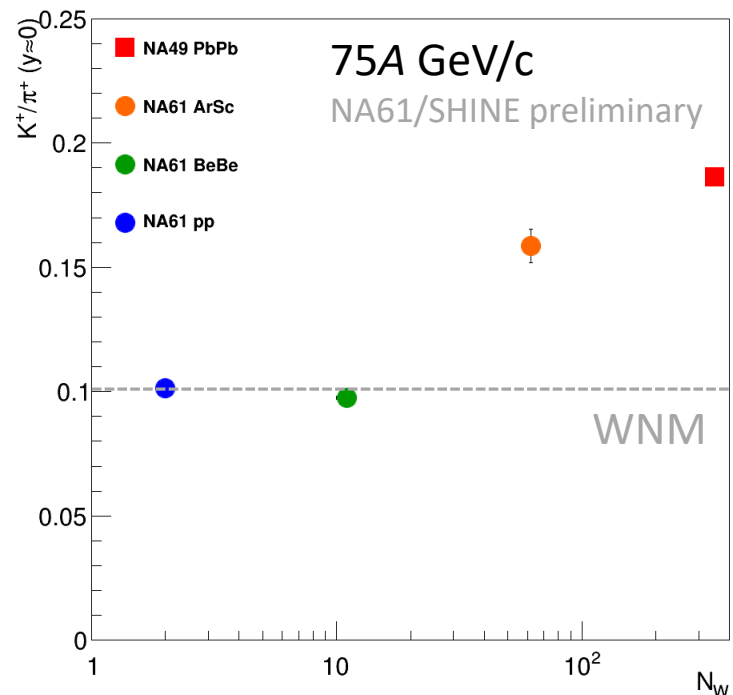
Podobny efekt widoczny dla pośrednich centralności zderzeń w Ar+Sc (NA61/SHINE) i peryferyjnych zderzeń z reakcji Pb+Pb (NA49)

Onset of fireball

Onset of fireball: zależność od rozmiaru systemu

Różnice w rezultatach

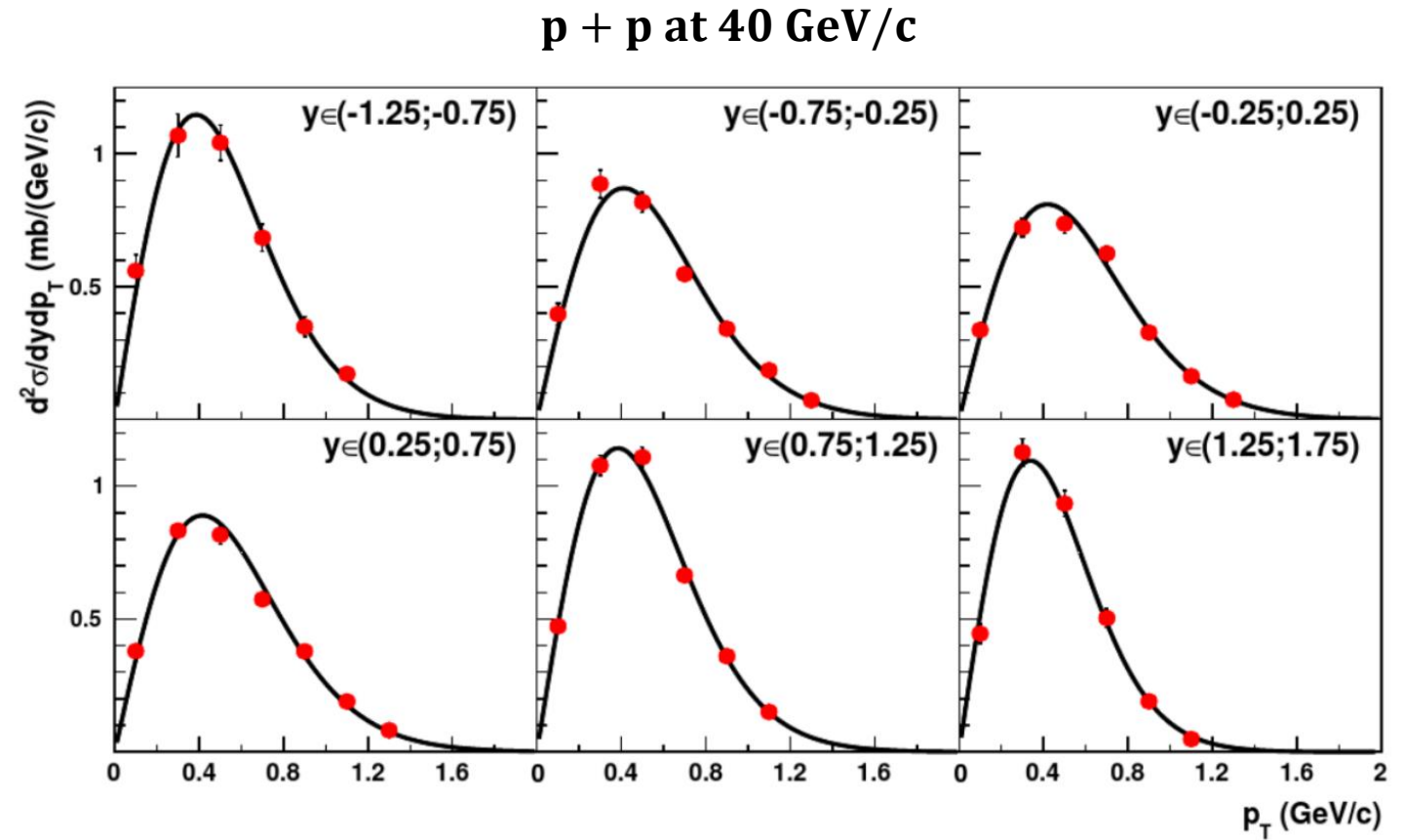
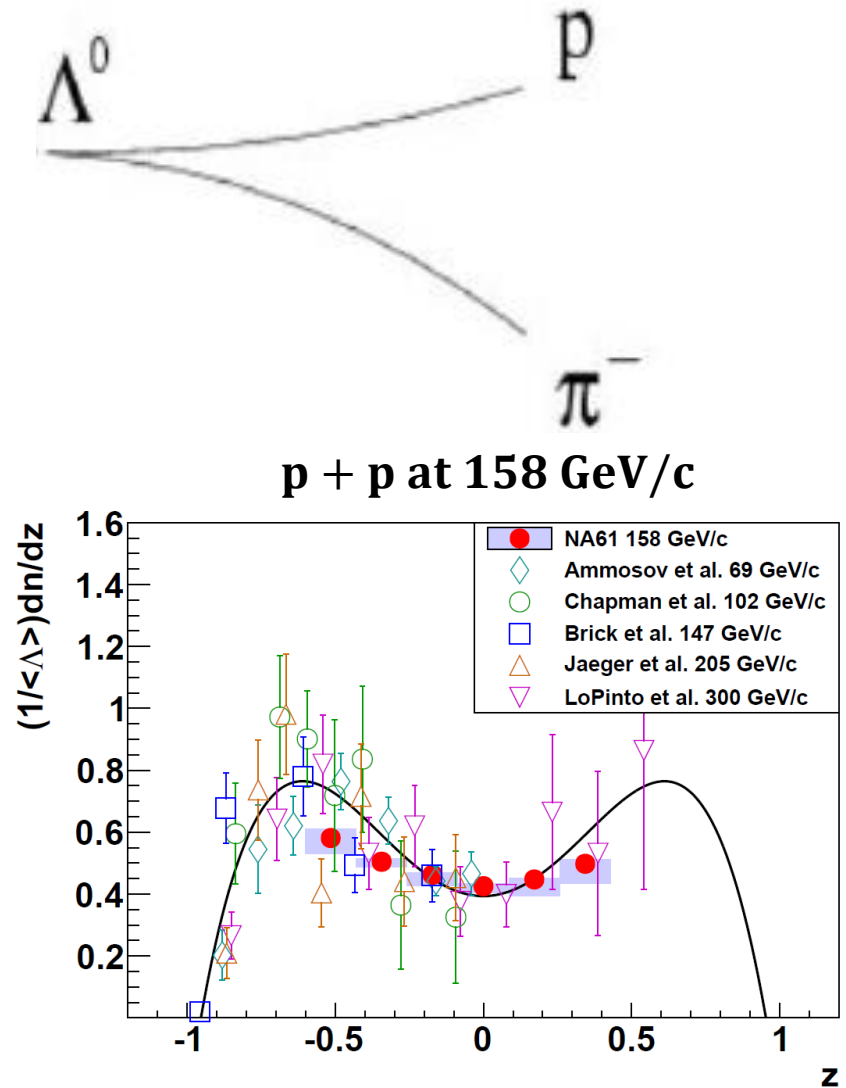
$p+p \approx Be+Be$ oraz $Ar+Sc, Pb+Pb$

- p+p data are corrected for experimental biases, systematic uncertainty ~ 0.1 [EPJ.C76:635]
- 0-1% Be+Be data is uncorrected, experimental bias is $\sim 10-15\%$
- 0-0.2% Ar+Sc data is uncorrected, experimental bias is $\sim 5-7\%$

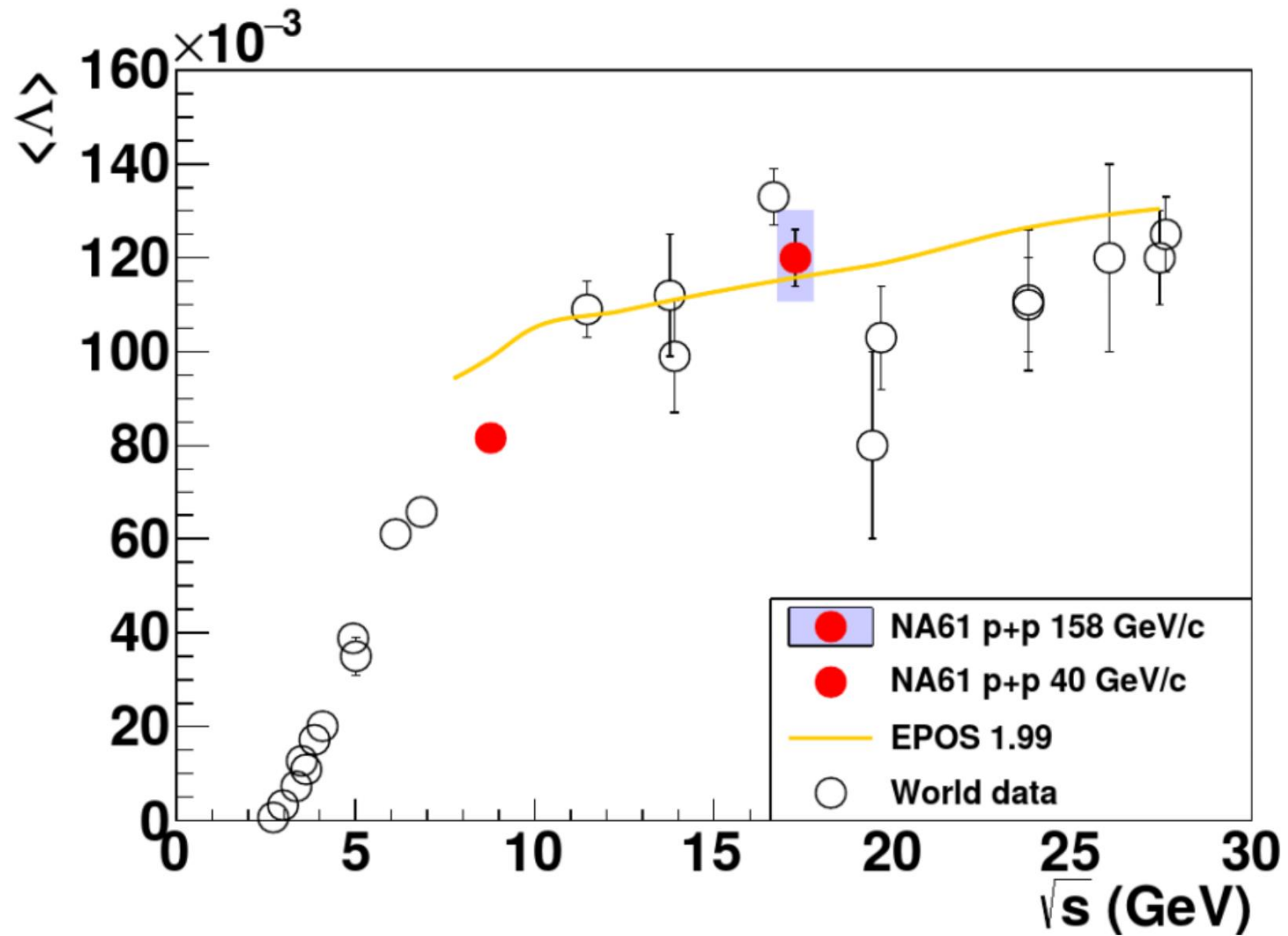

Produkcja dziwności w zderzeniach p+p: produkcja Λ

Produkcja Λ w nieelastycznych zderzeniach p+p

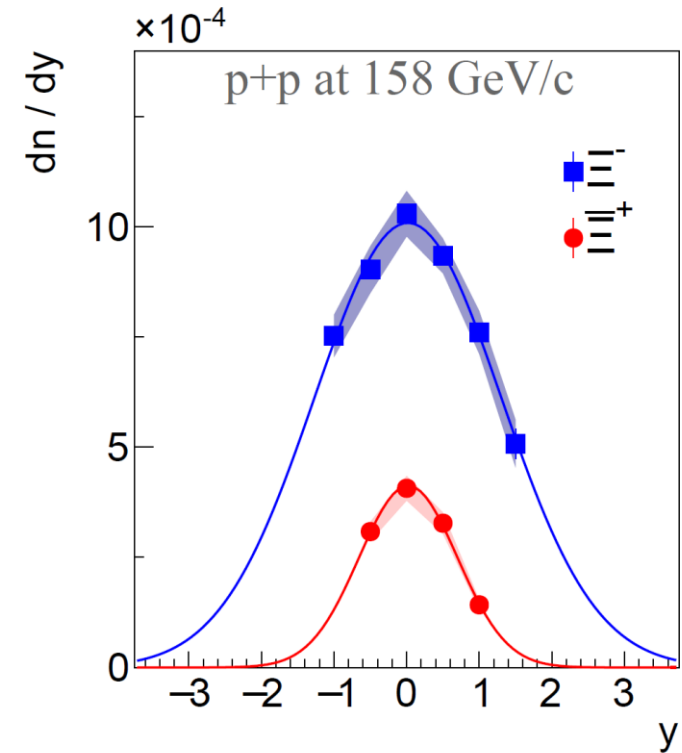
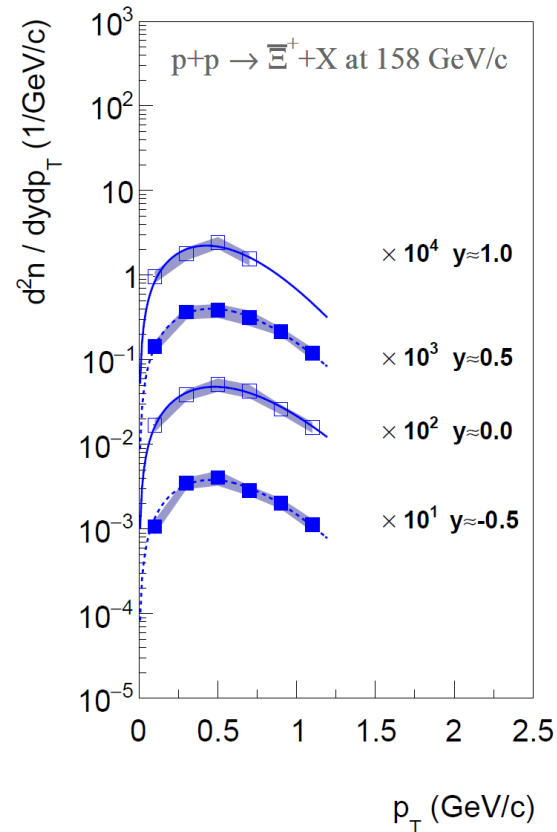
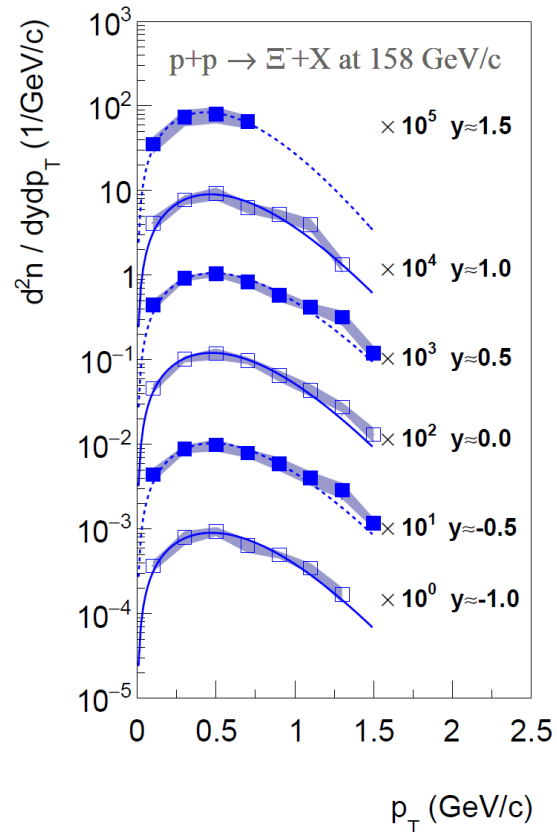
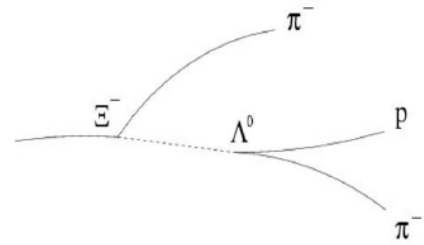
Produkcja Λ w nieelastycznych zderzeniach p+p

Produkcja dziwności w zderzeniach p+p przy energii 158 GeV/c:
produkcja Ξ

Produkcja Ξ w nieelastycznych zderzeniach p+p przy energii 158 GeV/c

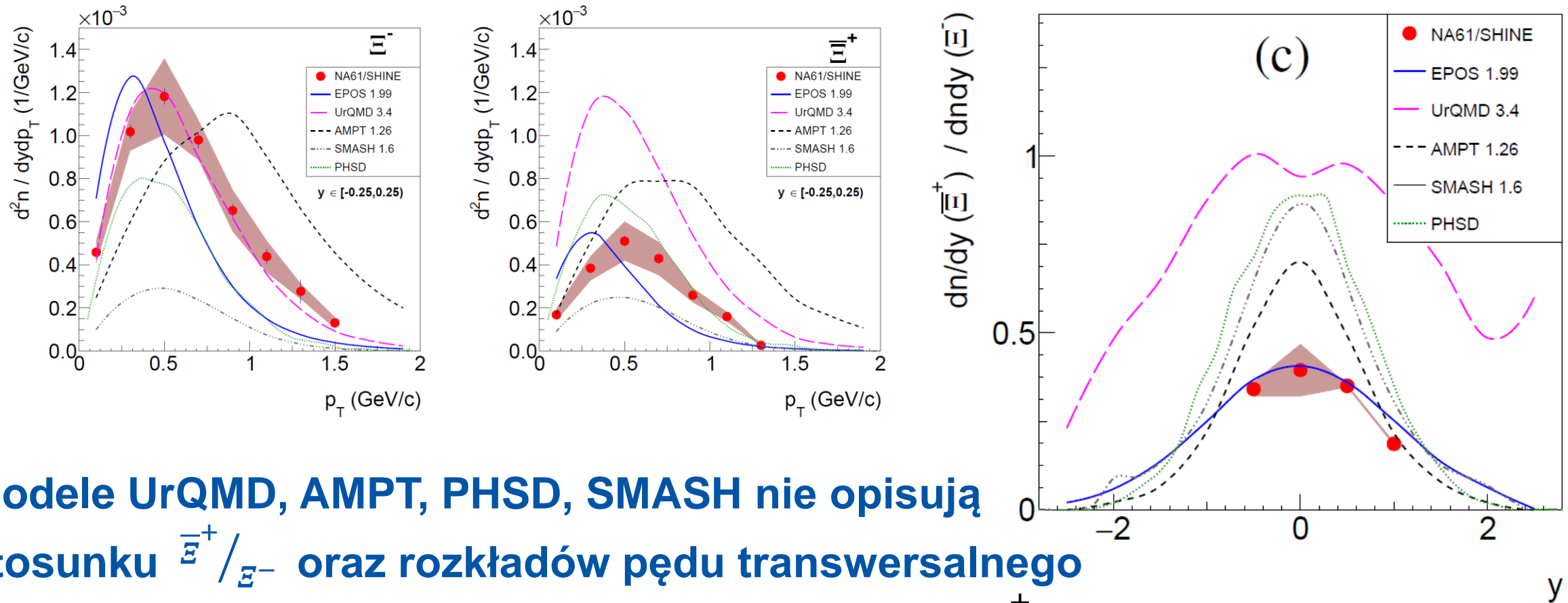

$$\langle \Xi^- \rangle = (3.3 \pm 0.1 \pm 0.6) \times 10^{-3}$$

$$\langle \Xi^+ \rangle = (7.9 \pm 0.2 \pm 1.0) \times 10^{-4}$$

Produkcja Ξ w nieelastycznych zderzeniach p+p przy energii 158 GeV/c

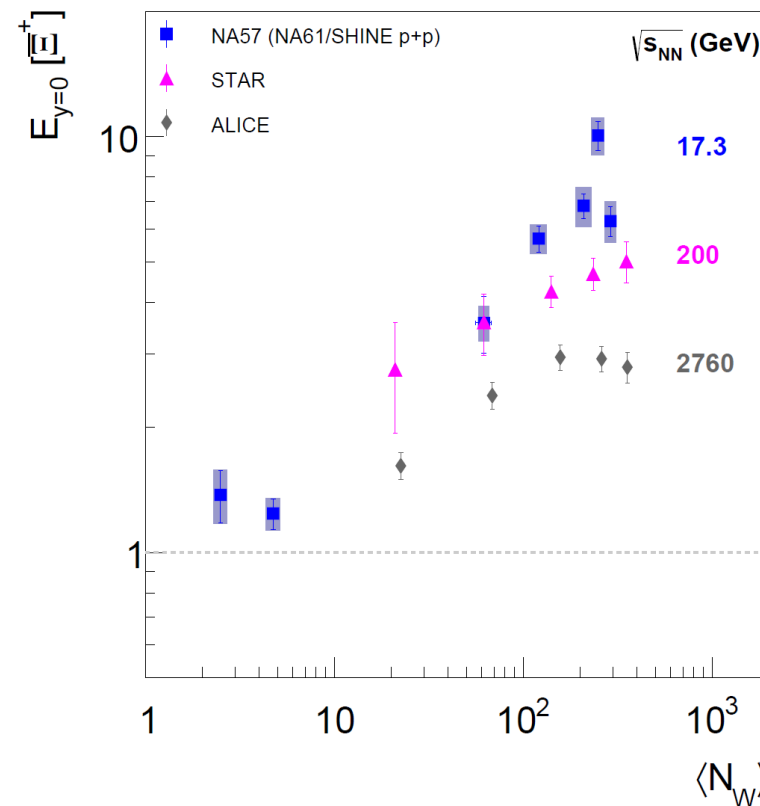
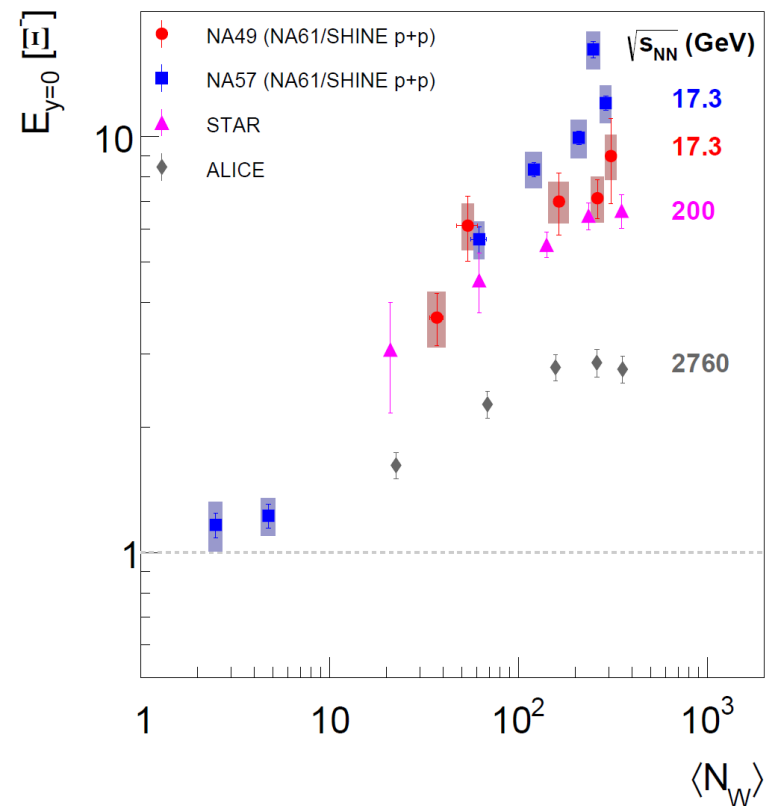
Modele UrQMD, AMPT, PHSD, SMASH nie opisują stosunku $\frac{\Xi^+}{\Xi^-}$ oraz rozkładów pędu transversalnego

Model EPOS opisuje rozkłady prędkości dla Ξ^+ , Ξ^- oraz ich stosunki, natomiast nie opisuje rozkładu widm pędu poprzecznego

Produkcja Ξ - enhancement factor

Przewidywane wzmocnienie produkcji dziwności w zderzeniach jądro-jądro w stosunku do reakcji proton-proton zostało uznane za sygnaturę przejścia fazowego

$$E = \frac{2}{\langle N_W \rangle} \frac{dn/dy(A+A)}{dn/dy(p+p)},$$

Enhancement factor przy energiach SPS wzrasta od 3.5 w C+C do 9 w centralnych Pb+Pb

Dane z eksperymentu STAR wykazują nieco mniejsze wzmocnienie, natomiast wzmocnienie obserwowane przez eksperyment ALICE jest znacząco niższe

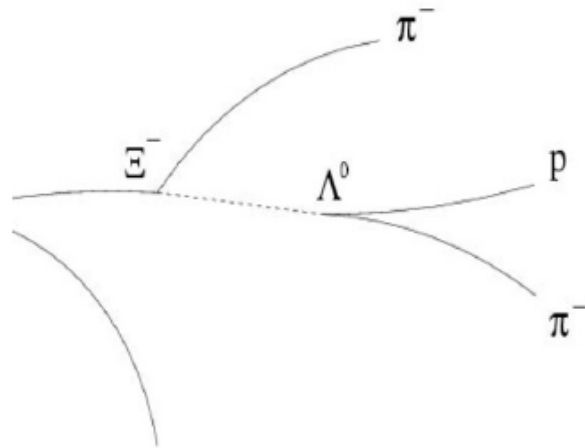

Produkcja dziwności w zderzeniach p+p przy energii 158 GeV/c:
Poszukiwanie pentakwarków Ξ^{--} (1860)

Poszukiwanie pentakwarków $\Xi^{--}(1860)$ w NA61/SHINE - motywacja

Pomiar $\Xi^{--}(1860)$ eksperymentu NA49

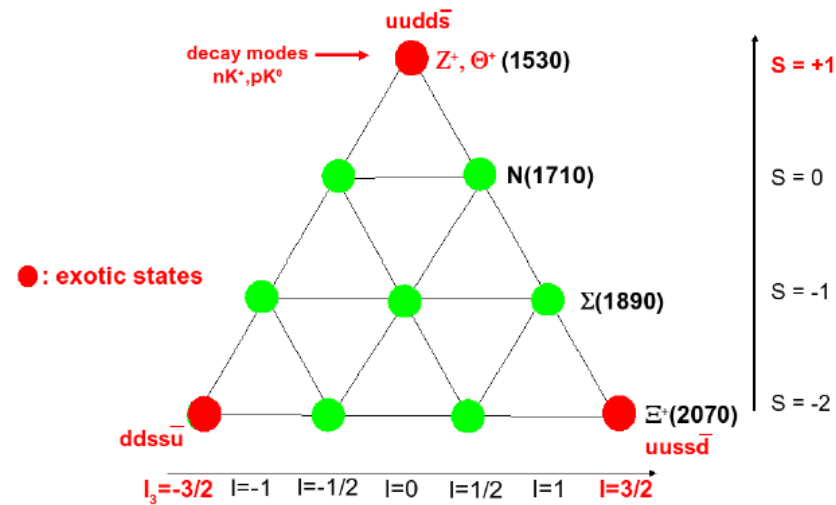
(NA49, PRL 92, 042003, 2004)

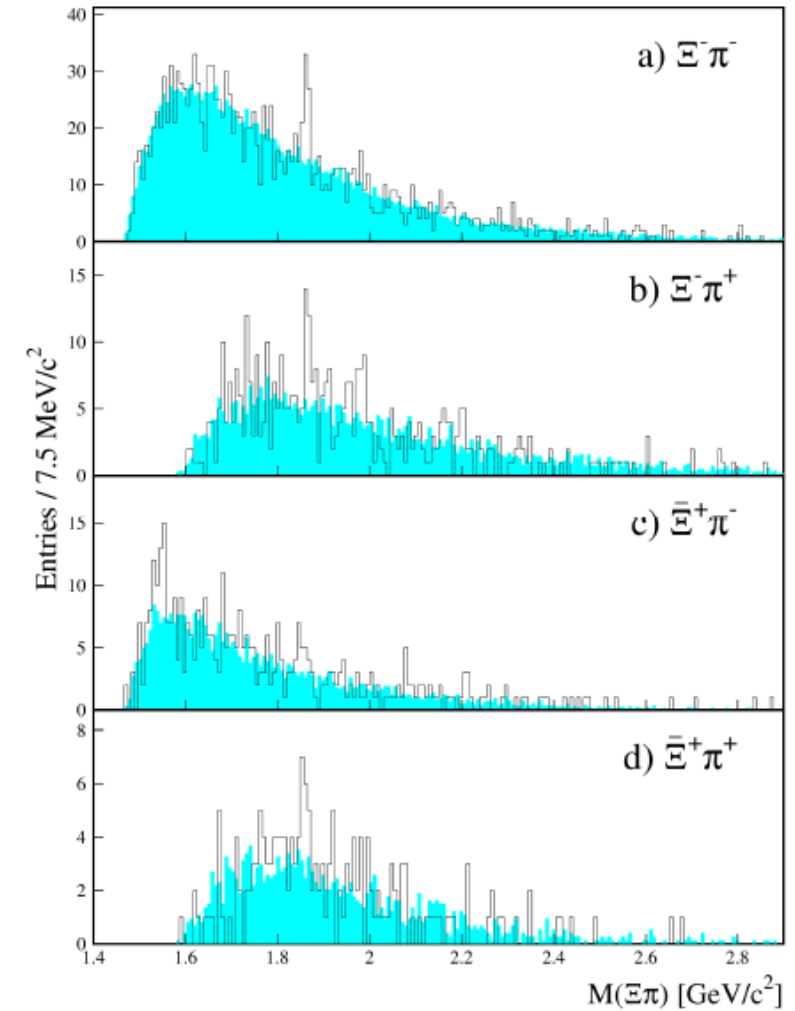
Anti-decuplet of baryons ($J^P=1/2^+$)

predicted in chiral soliton model

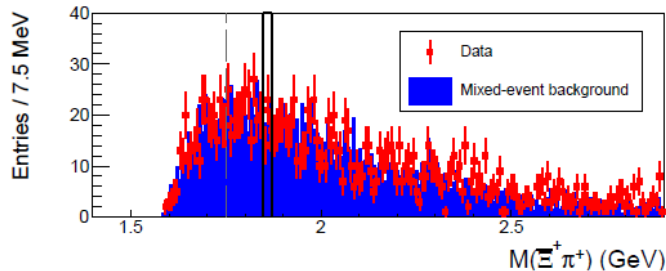
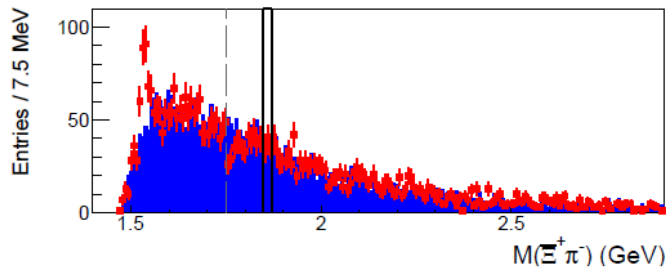
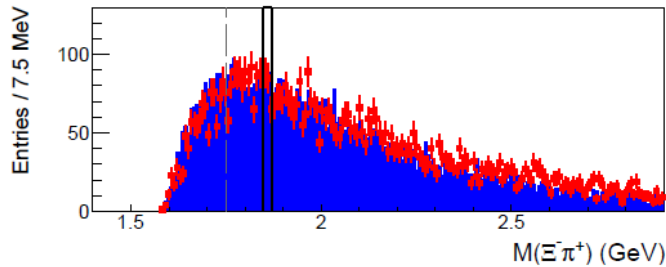
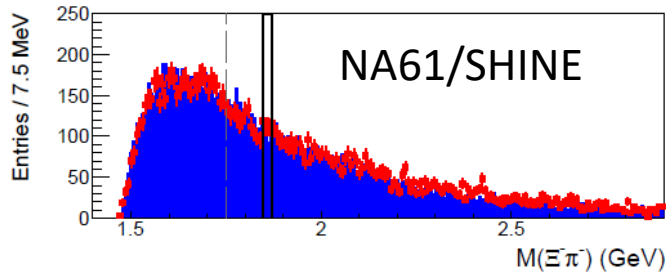
Diakonov, Petrov, Polyakov, ZP A359, 305, 1997

NA49
p+p at 158 GeV/c

Poszukiwanie pentakwarków $\Xi^{--}(1860)$ w NA61/SHINE

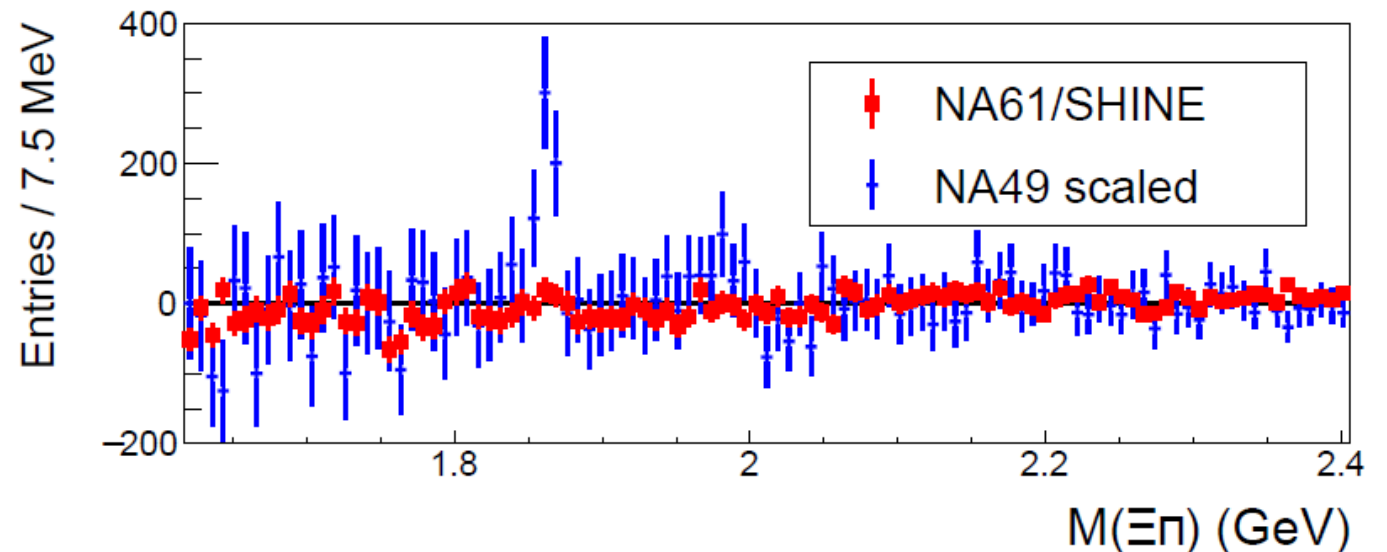

NA49: NA49, PRL 92, 042003, 2004

- 6M zdarzeń
- Rezonans o masie $1.862 \pm 0.002 \text{ GeV}/c^2$
- Szerokość poniżej rozdzielczości detektora
- Sygnał oszacowany na poziomie 4.0 sigma.

NA61/SHINE:

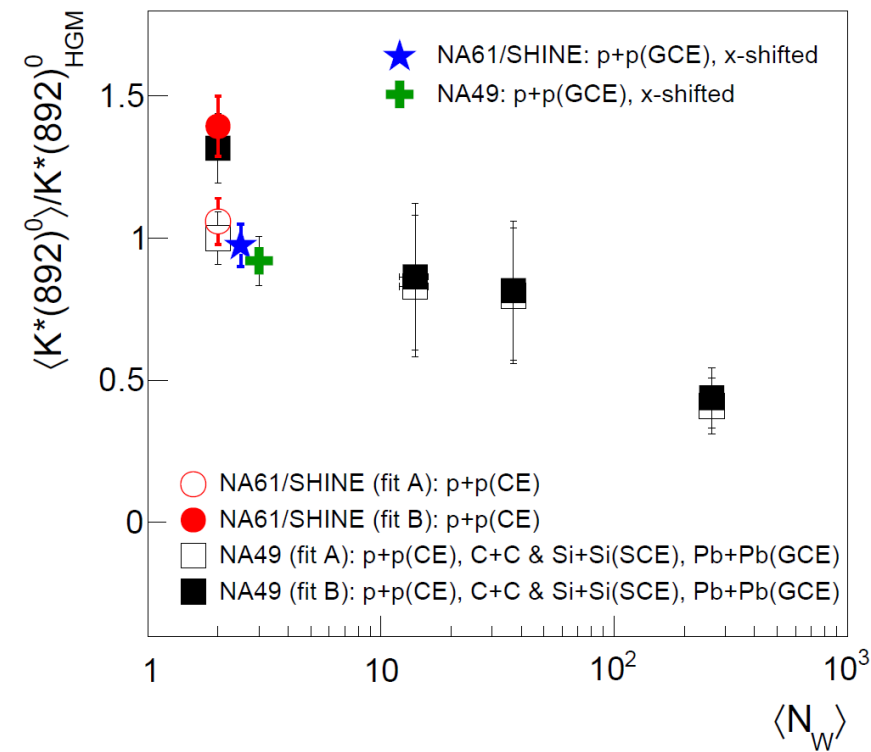
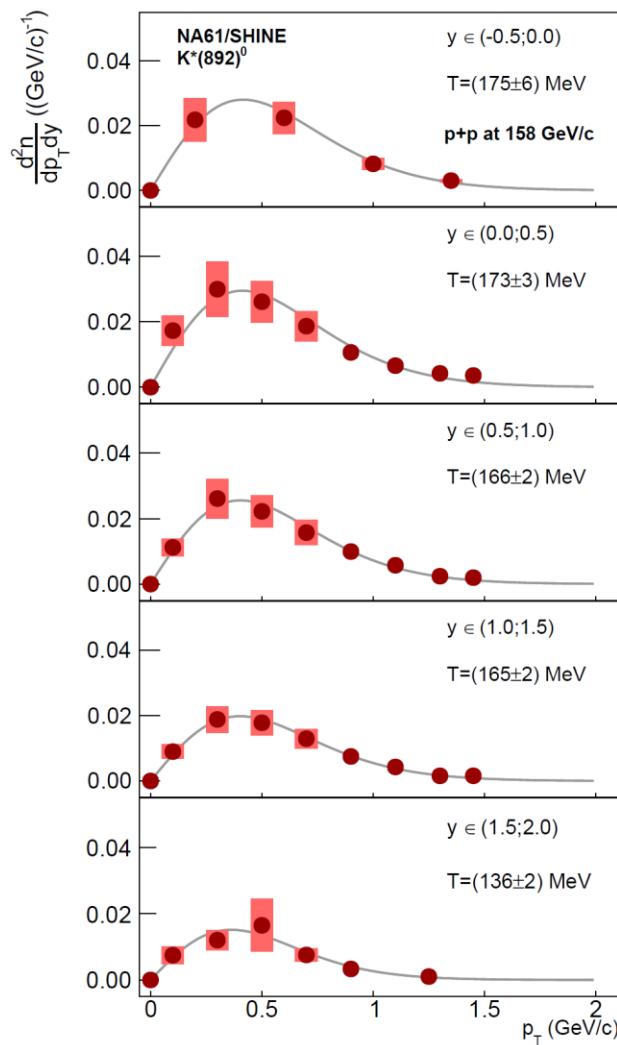
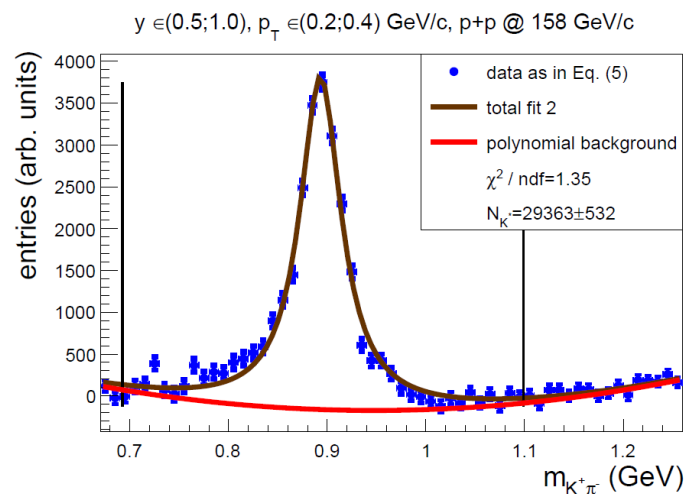
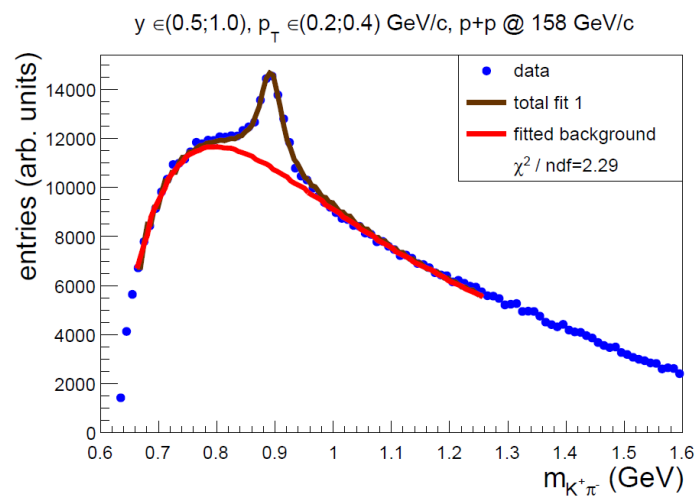
- 26M zdarzeń
- Podobna analiza w tym samym systemie jak w NA49
- **Brak sygnału $\Xi^{--}(1860)$**
- **Dobrze widzialne $\Xi(1530)$**

Produkcja dziwności w zderzeniach p+p: $K^*(892)^0$

Produkcja $K^*(892)^0$ w nieelastycznych zderzeniach p+p

HRG by F.Becattini et al. (PR C73, 044905, 2006)

- Fit B; uses "standard" γ s; for p+p Ξ and Ω baryons excluded from fit
- Fit A: γ s replaced $\langle s\bar{s} \rangle$; for p+p ϕ meson excluded from fit

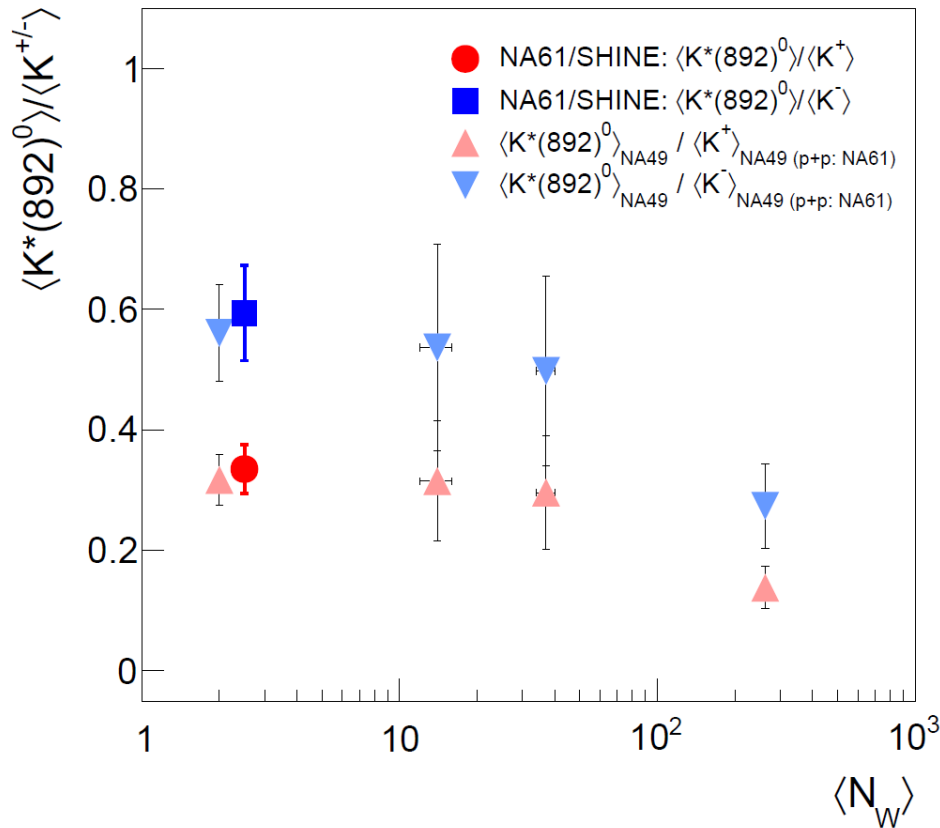
HRG by V.Begun et al. (arXiv:1805.01901)

p+p: GCE with meson ϕ included

HRG opisuje $K^*(892)^0$ produkowane w zderzeniach p+p

Stosunek $K^*(892)^0$ do $K^\pm$ przy $158A$ GeV/c

$$\frac{K^*}{K}(\text{kinetic}) = \frac{K^*}{K}(\text{chemical}) \cdot e^{-\frac{\Delta t}{\tau}}$$

use Pb+Pb or Au+Au ratio

use p+p ratio

Czasy chemicznego i kinetycznego wymrażania (Δt):

- 5.3 fm/c for $K^*(892)^0/K^+$
- 4.6 fm/c for $K^*(892)^0/K^-$

NA61/SHINE $K^{+/-}$ (p+p): EPJC 77, 671, 2017
 NA49 K^* : PR C84, 064909, 2011
 NA49 $K^{+/-}$ (p+p): EPJC 68, 1, 2010
 NA49 $K^{+/-}$ (C+C, Si+Si): PRL 94, 052301, 2005
 NA49 $K^{+/-}$ (Pb+Pb): PR C66, 054902, 2002 →
 rescaled from 5% to 23.5% most central

Δt dla SPS > Δt dla RHIC (3.5 ± 1 fm/c, STAR, PR C71, 064902, 2005) sugeruje, że:

- Efekty regeneracji odgrywają znaczącą rolę w przypadku wyższych energii
- Regeneracja może wystąpić również w SPS → otrzymane **Δt jest dolną granicą czasu pomiędzy wymrażaniami**

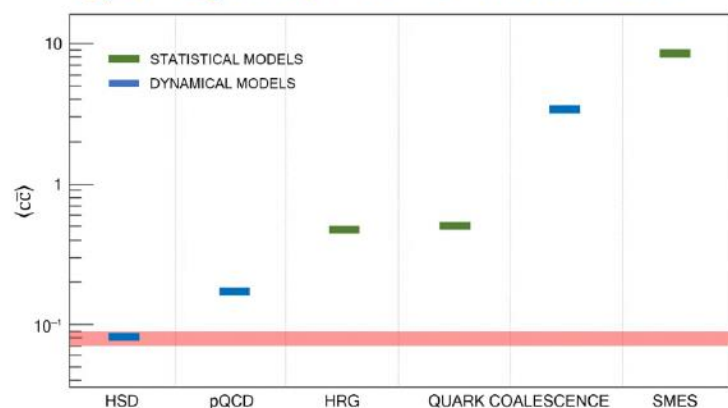
NA61/SHINE 2020+

Program NA61/SHINE na lata 2021-2024

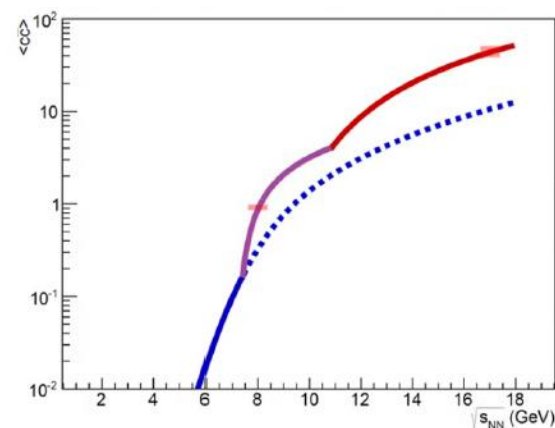
- **Jaki jest mechanizm produkcji powabu?**
- **Jak przejście fazowe wpływa na produkcję powabu?**
- **Jak powstawanie plazmy kwarkowo-gluonowej wpływa na produkcję J/ψ ?**

Aby odpowiedzieć na te pytania trzeba **znać ilość par kwarków powabnych**, $\langle c\bar{c} \rangle$, produkowanych w zderzeniach A+A. Do tej pory **nie udało się uzyskać danych eksperymentalnych** i tylko **NA61/SHINE** może przeprowadzić taki pomiar w najbliższej przyszłości.

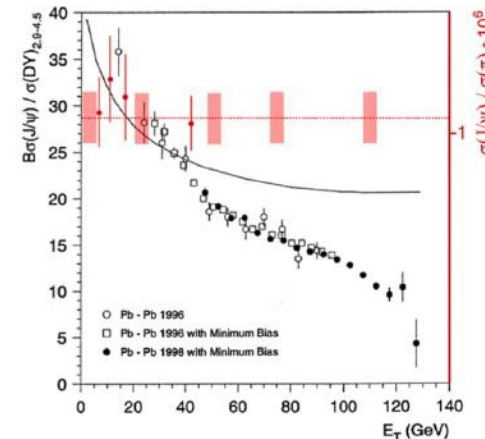
$\langle c\bar{c} \rangle$ and models

$\langle c\bar{c} \rangle$ and onset of deconfinement

$\langle c\bar{c} \rangle$, $\langle J/\psi \rangle$ and QGP

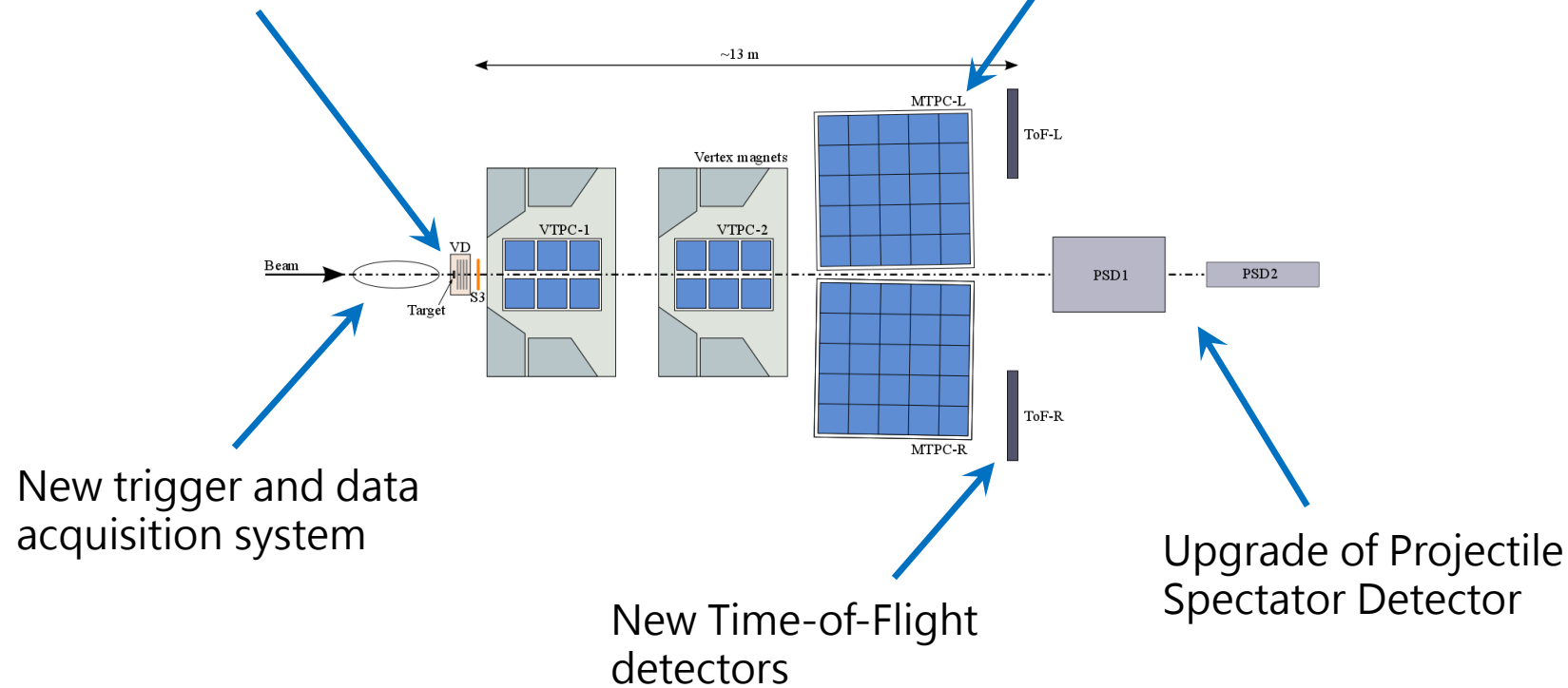

Przewidywana rozdzielczość NA61/SHINE jest wystarczająca by odpowiedzieć na zadane pytania.

Upgrade detektora podczas LS2

Construction of Vertex Detector (VD)
for D^0 , $\bar{D}^0$ decay reconstruction

Replacement of the TPC
read-out electronics
to increase data rate to 1 kHz

Podsumowanie

- 2D skan w rozmiarze systemu i energii zderzenia został zakończony w 2017 roku danymi Xe+La
- Dane p+p, Be+Be, Ar+Sc, Xe+La oraz Pb+Pb są analizowane
- Struktura horn jest niewidoczna w zderzeniach Ar+Sc
- Ciekawa zależność zmiennych od rozmiaru zderzanego systemu:
(p+p $\approx$ Be+Be) $\neq$ (Ar+Sc $\neq$ Pb+Pb)
- Brak sygnału pentakwarków $\Xi^{--}(1860)$ w zderzeniach p+p
- Rozszerzenie programu NA61/SHINE o pomiary produkcji powabu w latach 2021-2024

BACKUP

Critical point: Strongly intensive measures Δ and Σ

$$\Delta[P_T, N] = \frac{1}{\omega[p_T]\langle N \rangle} [\langle N \rangle \omega[P_T] - \langle P_T \rangle \omega[N]] \quad P_T = \sum_{i=1}^N p_{Ti}$$

$$\Sigma[P_T, N] = \frac{1}{\omega[p_T]\langle N \rangle} [\langle N \rangle \omega[P_T] + \langle P_T \rangle \omega[N] - 2(\langle P_T N \rangle - \langle P_T \rangle \langle N \rangle)]$$

$$\omega[P_T] = \frac{\langle P_T^2 \rangle - \langle P_T \rangle^2}{\langle P_T \rangle}$$

$$\omega[p_T] = \frac{\overline{p_T^2} - \overline{p_T}^2}{\overline{p_T}}$$

$$\omega[N] = \frac{\langle N^2 \rangle - \langle N \rangle^2}{\langle N \rangle}$$

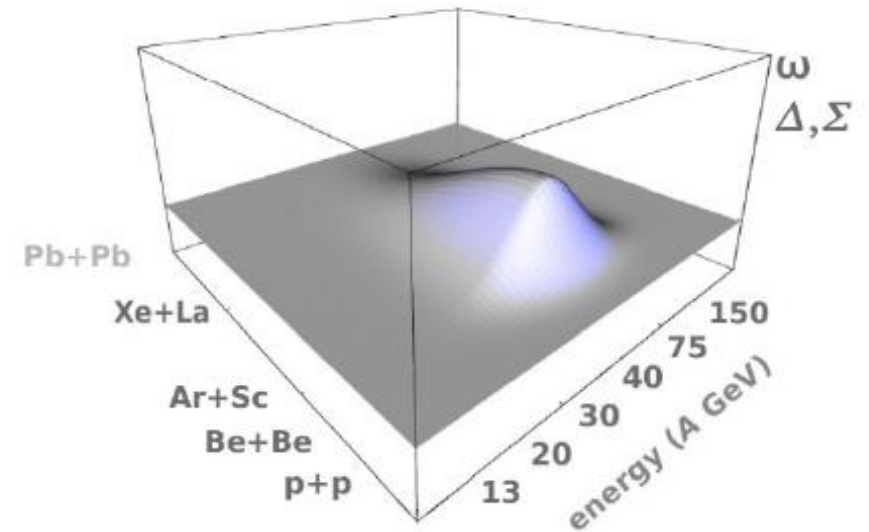
$\Delta = \Sigma = 0$ for
no fluctuations

$\Delta = \Sigma = 1$ for
Independent
Particle Model

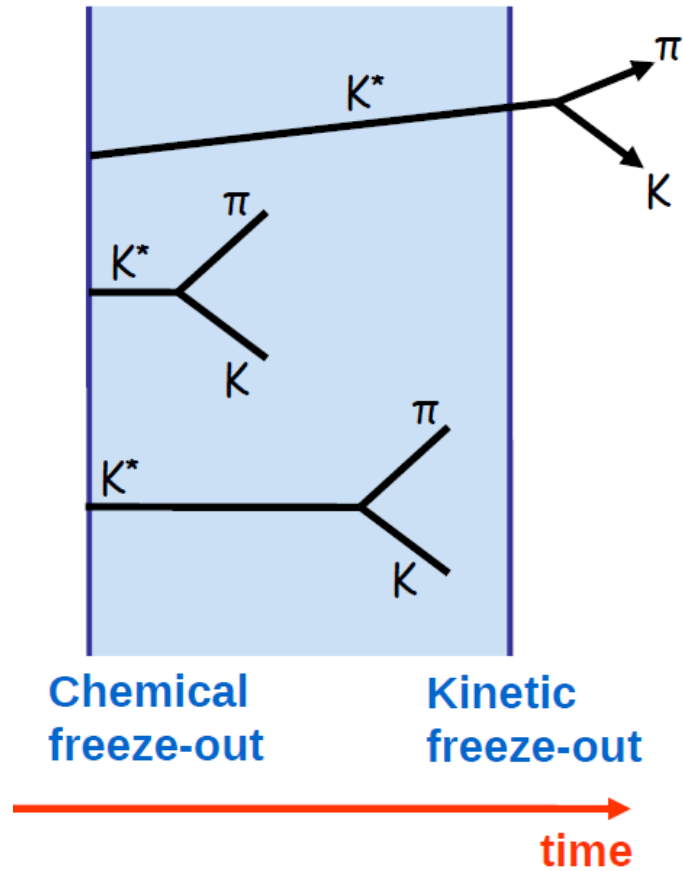
- $\Delta[P_T, N]$ uses only first two moments:
 $\langle N \rangle, \langle P_T \rangle, \langle P_T^2 \rangle, \langle N^2 \rangle$
- $\Sigma[P_T, N]$ uses also correlation term:
 $\langle P_T N \rangle - \langle P_T \rangle \langle N \rangle$

thus Δ and Σ can be sensitive to several physics effects in different ways

Expected: non-monotonic behavior of CP signatures

Motivation of K^* measurement

The picture assumes that conditions at chemical freeze-out of p+p and Pb+Pb are the same

K^* lifetime ($\approx 4 \text{ fm}/c$) comparable with time between freeze-outs $\rightarrow$

Some **resonances may decay inside fireball**; momenta of their decay products can be modified due to elastic scatterings $\rightarrow$ problems with experimental reconstruction of resonance via invariant mass $\rightarrow$

Suppression of observed K^* yield

Assuming no regeneration processes (Fig.) time between freeze-outs can be determined from (STAR, PR C71, 064902, 2005):

$$\frac{K^*}{K}(\text{kinetic}) = \frac{K^*}{K}(\text{chemical}) \cdot e^{-\frac{\Delta t}{\tau}}$$

use Pb+Pb or Au+Au ratio

use p+p ratio

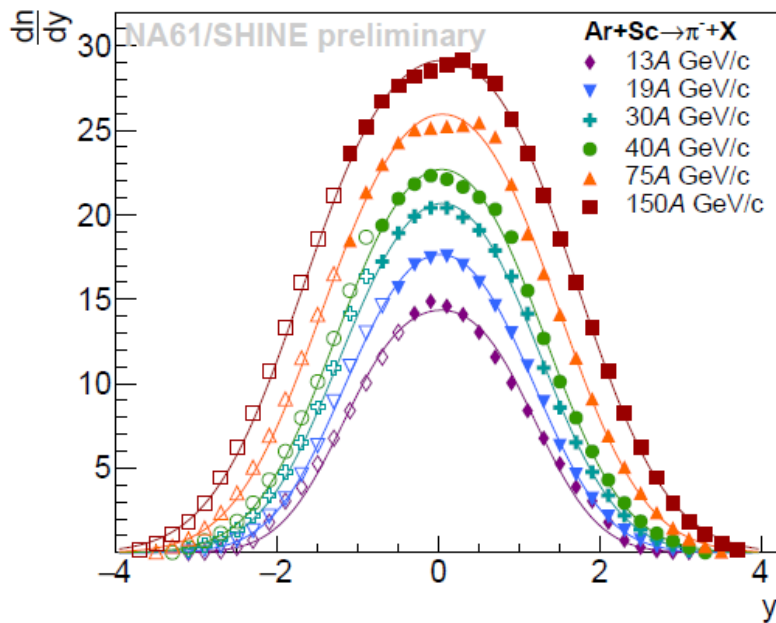
Δt – time between kinetic and chemical freeze-outs
 τ – $K^*(892)^0$ lifetime = 4.17 fm/c; PDG, PR D98, 030001, 2018

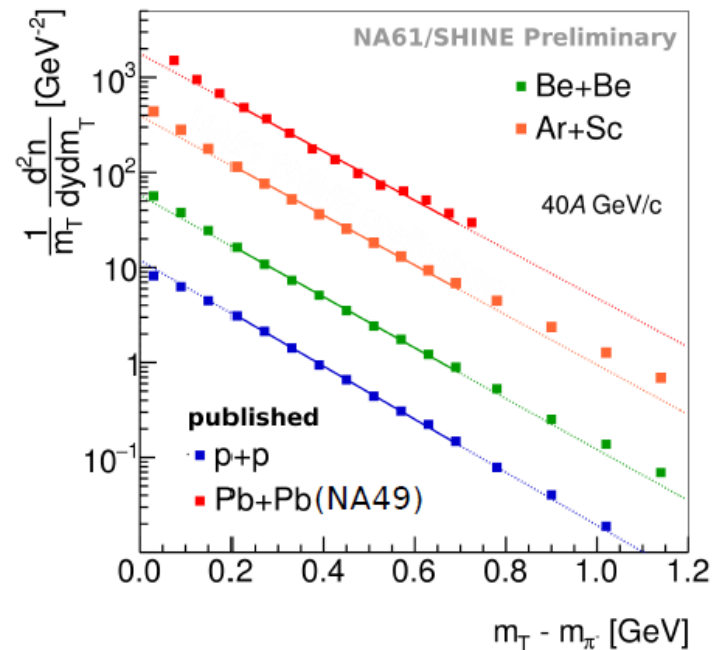
π^- spectra from 2D-scan

π^- spectra measured in large acceptance: p_T down to 0, in full forward hemisphere

Collision energy dependence

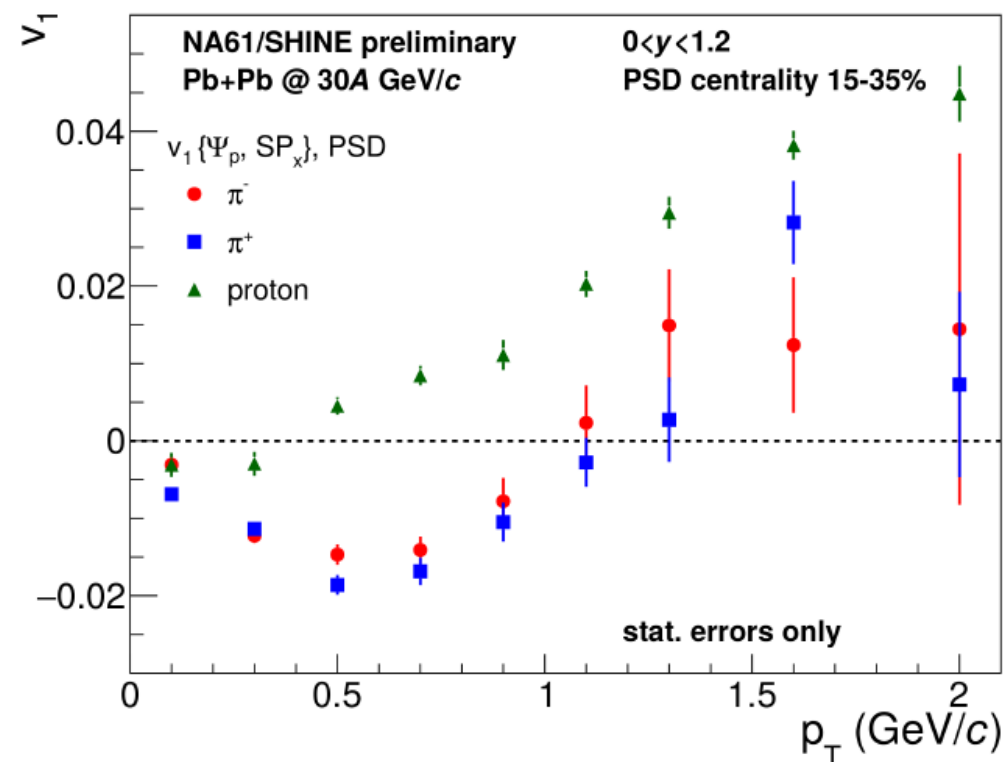
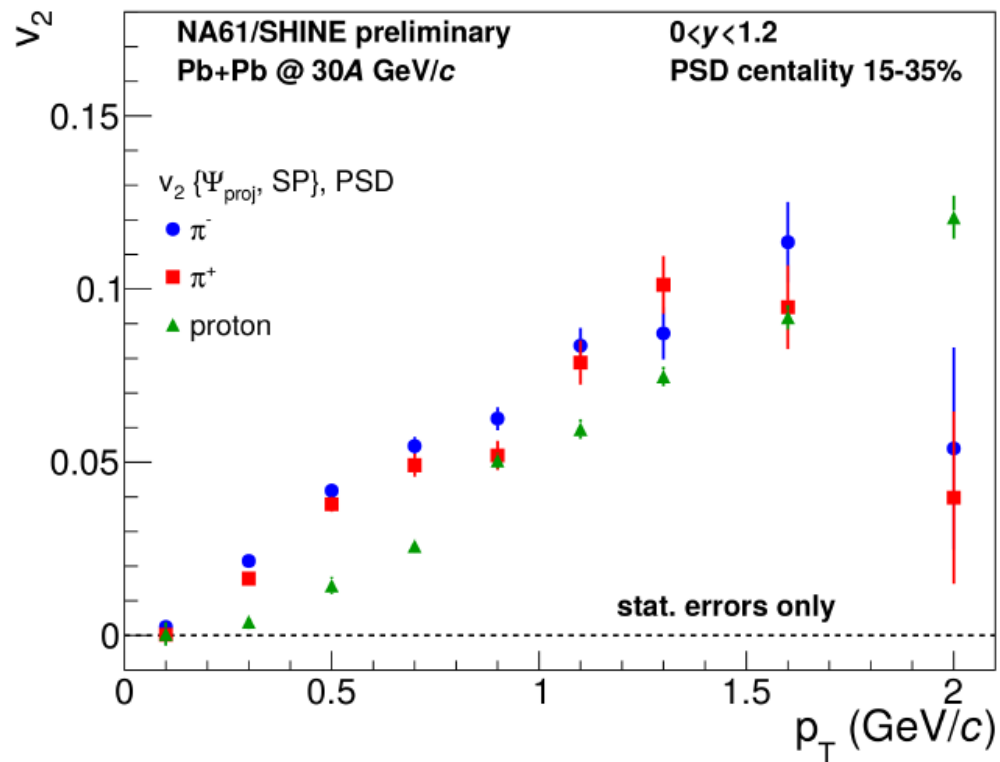

System size dependence

- Rapidity spectra $\approx$ gaussian, independently of collision energy and system size
- Large acceptance allows to obtain 4π multiplicity (Eur.Phys.J. C74 (2014) no.3, 2794)
- m_T spectra in p+p are exponential, in larger systems (central collisions) deviate from the exponential shape

Particle type dependence of elliptic and directed flow

Clear mass hierarchy of v_2 - radial flow

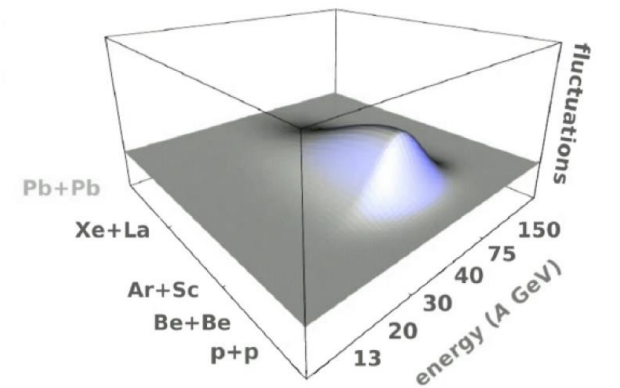
Difference between v_2 for π^+ and π^- is small

Significant mass dependence of v_1

Difference between v_1 for π^+ and π^- is sensitive to electromagnetic effects.

Search for critical point

Expected: non-monotonic behavior of CP signatures

Critical point: Proton intermittency as signal of CP

Second order phase transition $\rightarrow$ scale invariance $\rightarrow$ characteristic dependence of fluctuations on size δ of subdivision intervals of momentum space Δ

$M = \Delta/\delta$ – numer of intervals

$$F_2(M) = \frac{\left\langle \frac{1}{M^2} \sum_{m=1}^{M^2} n_m (n_m - 1) \right\rangle}{\left\langle \frac{1}{M^2} \sum_{m=1}^{M^2} n_m \right\rangle^2}$$

where:

n_m – particle number in bin i ,

$\langle \dots \rangle$ - averaging over events

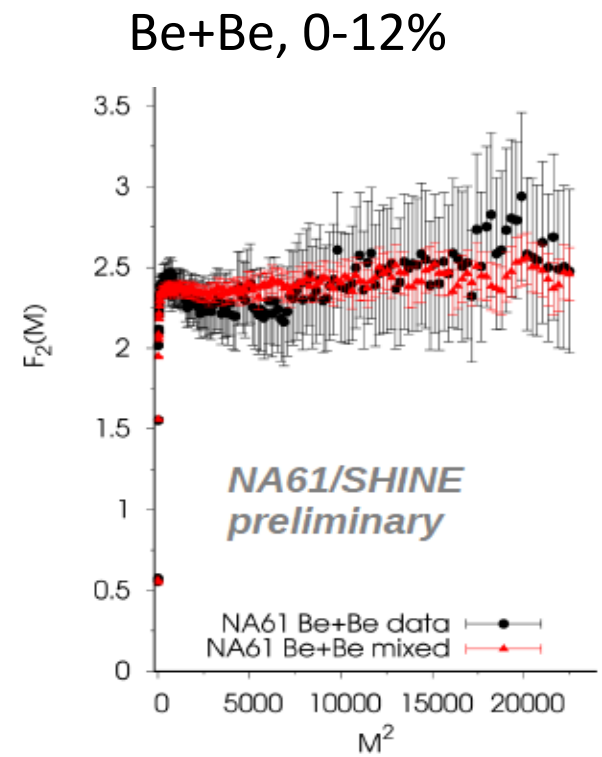
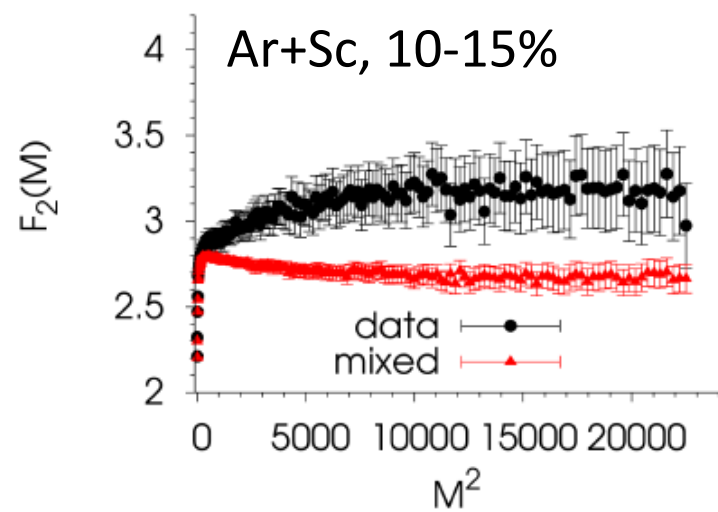
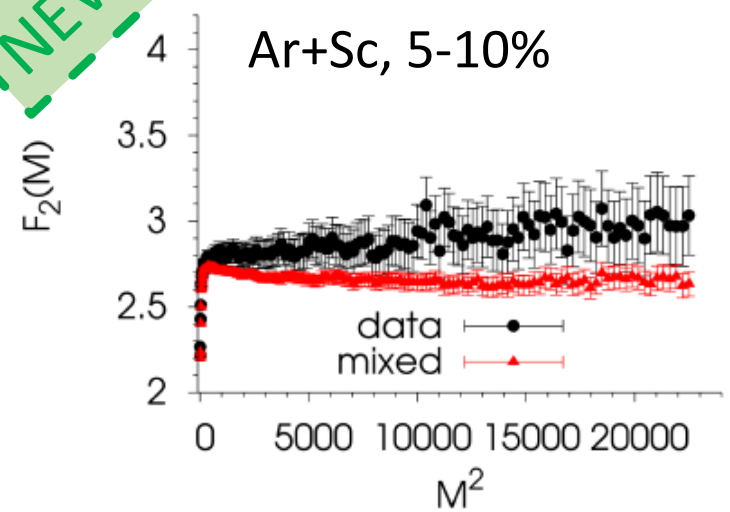
at critical point power law dependence is expected

$$F_2(M) = F_2(\Delta) M^{\varphi_2}$$

Critical point: Proton intermittency in Ar+Sc and Be+Be at 150A GeV/c

NEW

NA61/SHINE preliminary

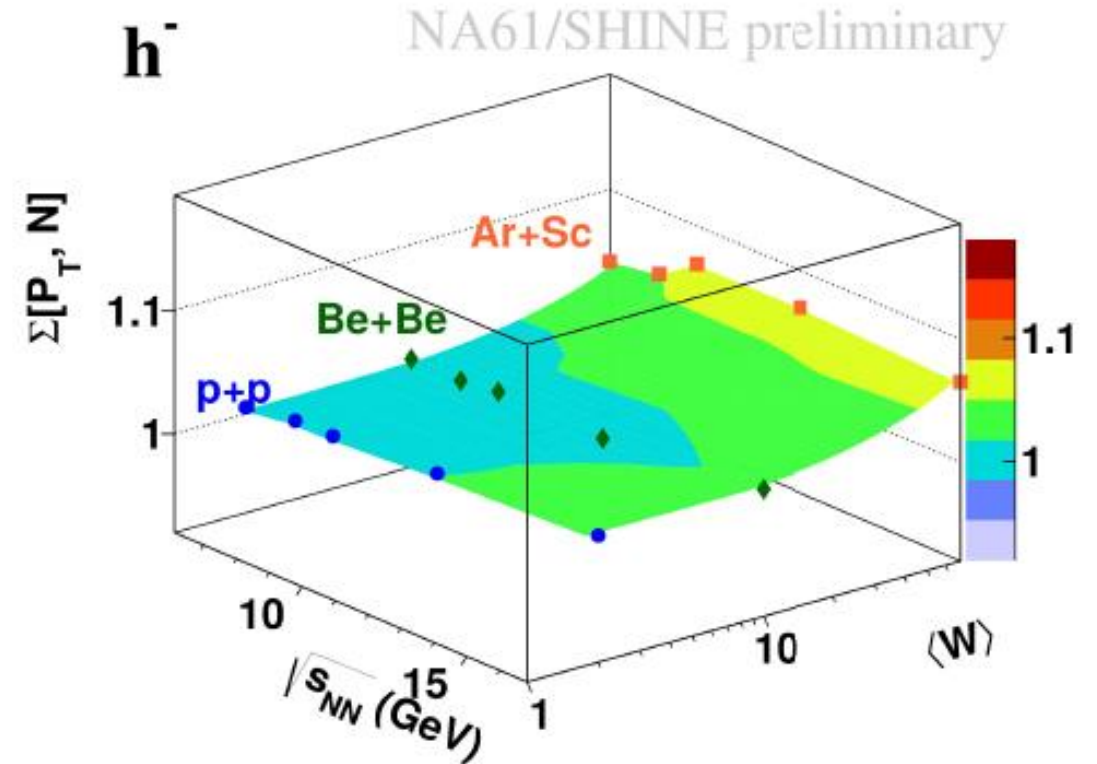
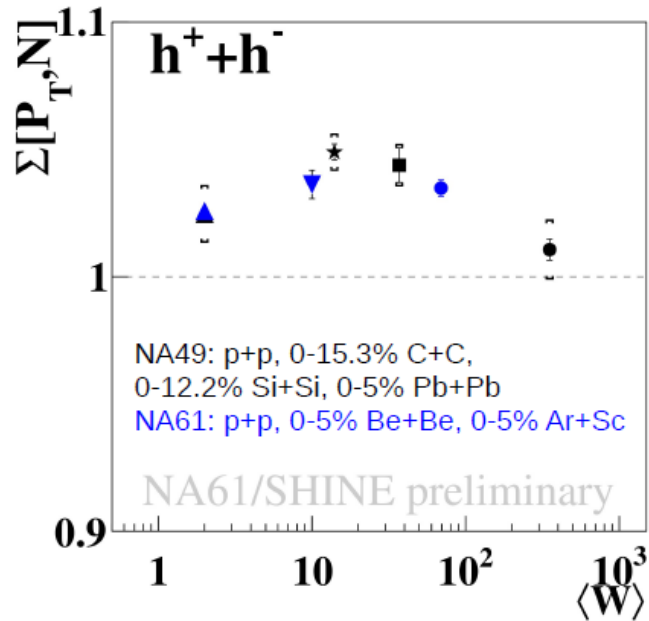
M^2 – numbers of bins in (p_x, p_y) space

$F_2(M^2)$ moment are higher in data than in mixed events in Ar+Sc collisions - detailed investigation of significance of this result is in progress

No signal visible in Be+Be.

Critical point: Strongly intensive measures $\Sigma[P_T, N]$

Comparison to NA49 A+A at 158A GeV/c
within NA49 two different acceptances

System size dependence of $\Sigma[P_T, N]$ at 150/158A GeV/c: NA49 and NA61/SHINE points show consistent trends

So far there are no prominent structures which could be related to critical point

Eur.Phys.J. C77 (2017) no.2, 59,
CERN-SPSC-2018-029